

Καθημερινή Πρωτοτύπων Νέα

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ» ΙΩΑΝΝΙΝΑ

* ΜΑΡΤΙΟΣ · ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1999 * ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 80 * ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 * Δ/ΝΣΗ: ΔΕΔΩΝΗΣ 7 Τ.Κ. 45221 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Κ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΠΟΥΤΕΤΣΗ 23
45332 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΠΑΡΑΠΡΟΣΕΤΕΛΕΣ
PORT PAYE
Ιωαννίνων
Αρ. ΑΒ. 1
ΕΛΛΑΣ - HELLAS

B

25η Μαρτίου

Το 1821 χθες και σήμερα

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ
Τ. Λυκειάρχης

Ο αιώνας μας με την τεχνολογική έκρηξη, τις ιδεολογικές μετατοπίσεις, τις πνευματικές ανακατατάξεις, την απώλεια του πνευματικού του ορίζοντα των πνευματικών αξιών φύτρωσε η νέα αντίληψη της ζωής, εστιασμένη στο σύνδρομο της καταστροφής και στην πραγματικότητα του δυνατού.

Η χώρα μας με αγώνες, θυσίες, ιστορικές και πολιτιστικές προσφορές μοναδικού μεγέθους και κύρους αδυνατεί να δει και να χαρεί τη θέση που της πρέπει! Σήμερα στο κατώφλι της Γης χιλιετίας υπάρχουν Έλληνες ελεύθεροι και υπάρχουν Έλληνες υπόδουλοι, σκλάβοι, κάτω από ξένη κυριαρχία: Κύπρος, Βόρειος Ήπειρος.

Είναι απαράδεκτο στις ημέρες μας αδελφοί μας να τραγουδούν με δικαιολογημένο παραπονο και σπαραγμό το τραγούδι:

“Μάνα μ’ σου λέω δεν μπορώ
τον Τούρκο να δουλεύω...”

Υπάρχουν σήμερα δυνάστες, τύραννοι, βασανιστές των αδερφών μας. Πώς ομιλούν στην Ηνωμένη Ευρώπη για: ελευθερία, αρετή, αξιοπρέπεια, γενικώς το δώρημα της κλασσικής Ελλάδος σ’ όλον τον κόσμο;

25 Μαρτίου σήμερα. Ημέρα ανάμνησης, τιμής και χαράς. Ακούμε με ευφροσύνη: 1821, 25 Μαρτίου, Παλαιών Πατρών Γερμανός, Μεσολόγγι, Κούγκι, Ψαρά, Μάρκος Μπότσαρης, Σουλιώτισσες, Κολοκοτρώνης, Μακρυγιάννης, Καραϊσκάκης και άλλα χίλια δύο δυναμάρια του μοναδικού σε ψυχή ξεσηκωμού του γένους μας για λευτεριά!

Η 25η Μαρτίου 1821 είναι πύρινη τομή της Ιστορίας στην Ελληνική πορεία και διάρκεια. Είναι σημαδιακό ορόσημο ολοκαυτώματος που τάραιξε συθέμελα τον τότε ελεύθερο κόσμο, την παγκόσμια προσοχή στην θηριωδία, στην κτηνωδία, στην απανθρωπιά των άξεστων ορδών των Μογγόλων Ασιατών, των Τούρκων. Οι τύραννοι στο αίμα τους είχαν και έχουν τον αφανισμό των υποδούλων με τον πιο άγριο και βάρβαρο τρόπο. Βρίθουν τα ιστορικά παραδείγματα της αισχύνης. Η βαρβαρότητα, η χυδαιότητα, η αναξιοπρέπεια σ’ όλη της την αυθάδεια και την φρίκη!

Από το 1453, την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως, ως την 25η Μαρτίου του 1821, αιώνες μαύρης σκλαβιάς, δουλείας, απάνθρωπης διαβίωσης, οι πρόγονοί μας ζούσαν τρόπος του λέγειν, στην ντροπή και την καταφρόνια. 25 Μαρτίου, ημέρα λαμπρή, διπλής χαράς του Ευαγγελισμού και της Έλευσης του Σωτήρα του κόσμου Ιησού Χριστού και της απαρχής, από τη Μονή της Αγίας Λαύρας, της επανάστασης του Γένους!

Ορρωδεί η σκέψη μας σήμερα στην απαρέγκλιτη βούληση των ραγιαδών που συνόψιζε η ρήση: “Ελευθερία ή θάνατος”. Η θεσπέσια φράση ήταν θέση, συνείδηση και αλήθεια υπαρκτική. Πρόκειται για τη φλεγόμενη βάτο της γνήσιας Ελληνικής αρετής και ευπρέπειας.

Οι γνωστές στροφές του Ρήγα Φεραίου:

“Ως τότε παλληκάρια

χιλιάδων αθών αμάχων επαίρονται για τα ολοκαυτώματα και τις γενοκτονίες: Ελλήνων, Αρμενίων και Κούρδων. Η βάνουση συμπεριφορά κατά του ηγέτη των Κούρδων, Οτσαλάν, μαρτυρεί το μέγεθος και το βάθος της βαρβαρότητάς των στα μάτια της οικουμένης.

Η πολιτισμένη Ευρώπη και όχι μόνο, τί κάνει; Παρατηρεί αμήχανα και άβουλα; Η Ιστορία για τους

Ευρωπαίους παραμένει αδιάφορο σίριαλ και όχι αγώνας για ζωή, ελευθερία, τιμή, αξιοπρέπεια;

Εμείς οι Έλληνες, λαός με ιστορικό και πολιτιστικό μέγεθος παγκόσμιας ακτινοβολίας, παιδιά της μαρτυροκαπνισμένης ψυχής των ηρώων του ‘21, από τις θυσίες των προγόνων μας και κάθε λαού που αγωνίζεται για τη λευτεριά του αντλούμε ηθική δύναμη για να παλέψουμε τους σύγχρονους Λαιστρυγόνες.

Από το 1821 πέρασαν 178 ολόκερα χρόνια μέχρι σήμερα. Για μας τους Έλληνες και τους ελεύθερους ανθρώπους, όπου γης, το μέγα ‘21 παρμένει αναλλοίωτο, σταθερό, αμετάβλητο σε ομορφιά ψυχής και αλήθεια ζωής. Είναι ένας αστείρευτος πακτωλός αυτογνωσίας.

Η ζωή είναι γλυκιά. Ο άνθρωπος δεν θέλει ποτέ να πεθάνει. Ο Εθνικός μας ποιητής, Διονύσιος Σολωμός λέει: “γλυκιά η ζωή κι ο θάνατος μαυρίλα”. Και ο Ρήγας Φεραίος ψάλλει: “καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή, παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή”.

Η ελευθερία, η τιμή, η αξιοπρέπεια, η ανθρωπιά, είναι τόσο πολύτιμα αγαθά για την αξιοβίωτη ζωή που ο συνετός άνθρωπος με τη θέλησή του την θυσιάζει. Και μάλιστα στον ανθό της νιότης!

Οι βάρβαροι ασιάτες Τούρκοι παραμένουν ίδιοι ψυχικά και απaráλλακτοι κάτω από τις θωπείες των ισχυρών κρατών της Ευρώπης και πέραν αυτής προς δόξαν της τυραννίας! Οι ασύστολοι μεκελάρηδες Τούρκοι συνεχίζουν να δίνουν το πιο μελάνο χρώμα της πορείας του ανθρώπου πάνω στη γη. Κάποτε οφείλουν αναφυπνιστούν οι λαοί της Ευρώπης!

25 Μαρτίου 1999. Τα καριοφύλια του ‘21 κελαηδούν μαζί με τα αιθόνια της άνοιξης την Εθνική μνήμη. Ο Ελληνισμός, όπου γης, συνεχίζει τον λεβέντικο χορό των ηρώων του ‘21, χορό λεβεντιάς, τιμής και θριάμβου.

Έλληνας πολεμιστής-ενέδρα σε ορεινό πέρασμα
Γαλλική λιθογραφία (Εθνικό Ιστορικό Μουσείο)

θα ζούμε στα στενά,
μονάχοι σαν λιοντάρια
στις ράχες, στα βουνά...”

δεν απευθύνεται στο νού, αλλά στην καρδιά, εμψυχώνουν, ενθουσιάζουν, δυναμώνουν τους άοπλους και λιπόσαρκους αγωνιστές ήρωες του 1821.

Ποτάμια το αίμα; νήπια, παιδιά, γυναίκες, λεβέντες και λεβέντισσες. Ολύμπιες υπάρξεις με τα θαμβωτικά χαρακτηριστικά του ασατάβλητου και αιώνιου Έλληνα, έδωσαν στη ζωή τους στον ανθό της νιότης για να ελευθερωθεί η Πατρίδα, ο τόπος μας από τη σκλαβιά.

Η Τουρκική θηριωδία φρικτή, τρομερή, απαίσια. Οι Τούρκοι, οι τότε και οι σύγχρονοι κατέχουν τη θέση, δεν γνωρίζουμε αν έχει καταχωρηθεί, σαφώς πρέπει να γραφεί,

ΠΡΟΪΣΗ ΚΡΙΤΩΝΑ ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

Αγάπη, για δες πως χορεύει μέσα μου η ανυπαρξία. Για κοίτα που απόμεινε δέντρο χωρίς φύλλα, ουρανός, χωρίς άστρα.

Κοίτα πως πήρα το δρόμο του οδοιπόρου. Έγινε λύχνος που περπατά στην ασέλγηνη νύχτα θαυματοφύγοντας.

Έφυγες, όταν πεθαινόνασες η νύχτα γέμιζεν υποσχέσεις την αυγή, που θα 'ρχονταν φορτωμένη μ' ελπίδες.

Έγινες ένα μ' κείνη τη σκληρή τιμωρία μου. Με κείνη που έσπερνε με χέρι απελπισμένο το βάρος της μοναξιάς.

Καραδοκούν αν 'ρθεις να σε υποδεχτώ ανάβοντας βεγγαλίες της καρδιάς. Ό,τι θρύβει μέσα μου είναι η αγάπη.

Αγάπη, ποιός θα μου τό 'λεγε πως θα ορφάνευα από 'σένα; Πώς τόσο χρόνια δε χάριχα τ' άσπρο σου πρόσωπο, χλωμό, άσπρο κλαμένο;

Δεν είχες σώμα ν' αγγίξω, φόρεμα ν' αδράξω, είσουν μέσα μου πόνος ελαφρός σαν αγέρας, γλυκός σαν ένα φως ανυψώτιχης νύχτας.

Δεν είχες όνομα άλλο απ' αυτό που σε ξέρουν όλα τα πλάσματα, είχες μοναχά μαν αρχή, τέλος κανένα.

Έξαλλος φύλακα να περσίσεις. Σε ζητούσα κρατώντας δώρα που αγόραζα απ' τους φύλακες κτηπουρούς.

Είχα επιθυμία ακατάλυτη να μη γνώριζε θάνατο η μορφή σου, να πνίγοναν μέσα μου ο λυγμός.

Σου τραγούδησα απ' τα δαση τα μελωδικά πουλιά. Έτσι έμεινες πως αρχίζει η αγάπη με το τραγούδι.

Είναι λίγος καιρός που δεν ξέρω ποιός είμαι. Δεν μπορώ να γνωρίσω τον εαυτό μου, δεν μπορώ ν' ανηθώ μία μεταμόρφωση.

Δεν καταβαίνει στα χείλη μου χείμαρος τό χαμόγελο δε λάμπει στα μάτια η μορφή σου, μονάχα τραγουδώ για τον άνεμο.

Κατακάθισαν η φωτιά που επιπόλησε δάση. Τώρα δε βλέπω αυτά που υπάρχουν κι ως λάμπουνε όλα.

Θέλω κάποιον να βρω να μου δώσει το χέρι, να τευνάσει το αυτί πρόθυμο να διαμεσεί τοση μελαγχολία.

Όλα γεννιούνται με το χρόνο σε φως και σκοτάδι και η αγάπη θέλει να περιμένει.

Να περιμένεις πρέπει, να 'σαι ξέγρυπνος χρόνια, να κρατάς τον ανθό σου αμάραντο-να περιμένεις όμως πόσο;

Πόσο να περιμένεις, πόσο να κοιτάξεις τ' αστέρια, ποση νεότητα να 'χει η υπομονή;

Πόση νεότητα να 'χει το θάρρος, πόση ζωή αυτό που περιμένει ένα τέλος; Πόσο θα κάνεις να 'ρθεις ως το ξέραμα.

Είπα: πρέπει να 'ρθει μια στιγμή και ως μου φύγει, ως στιγμή μακρινή ως την κράταγα στα χέρια μου κι ως γίνει άνεμος.

Μια στιγμή, τόσο πρέπει για να ζήσω, ως έρθει και θα δεις πως θα ξαπλωθούν τα κλαδιά μου, ένα δέντρο ολοπράσινο θαλωρό.

Μια στιγμή, τόσο πρέπει για να ζήσω, ως έρθει και θα δεις πως θα ξαπλωθούν τα κλαδιά μου, ένα δέντρο ολοπράσινο θαλωρό.

Μια στιγμή κι όλα πέρασαν τα σημάδια του πόνου, μια στιγμή είναι ο έρωτας που θα 'ρθει, να 'χεις έτοιμο χέρι, να 'χεις μάτι ορθάνοιχτο να τη δεις, αυτό είναι όλο και μην κλαίς.

Μια στιγμή η χαρά από μπρος θα περάσει σα γλυκιά αστραπή, να 'χεις μάτι ορθάνοιχτο να τη δεις, αυτό είναι όλο και μην κλαίς.

Όμως πόσες φορές θα προσέφερα δίχως να μας έφερε ξυπνός, πόσες θα 'ρθε στη θύρα μας να χτυπήσει και μεις στεναγμούς μόνο ακούγαμε εντός μας.

Κι άλλες πόσες φορές δεν ανέλπει στο μικρόν ουρανό μιας μακριάς προς μονή και μεις τις ασήθησις προδόσαμεν, εφιάλτες!

Τώρα να 'τανε τότε που μέσα στη γλάστρα μας άνηθε μια ορτανσία, ίσως να 'τανε τότε που θαυροδοσαμενέμειοι το πρώτο φεγγάρι.

Τώρα να 'ρθε και να 'φυγε τότε που ο λόγος μας πότιζε τους απελπισμένους, ο παρήγορος λόγος που γύριζε πίσω τις ψυχές απ' τον Άδη.

Μια στιγμή ποιός μπορεί να κρατήσει στα χέρια του, να τη δώσει για πάντα, μια στιγμή ποιός μπορεί να εμπιστευθεί στην αφή του.

Ω, αγάπη, που οι ποιητές σε τραγούδησαν τόσο συνέχεια απ' τη σελ. 3

Στον τόπο μας με

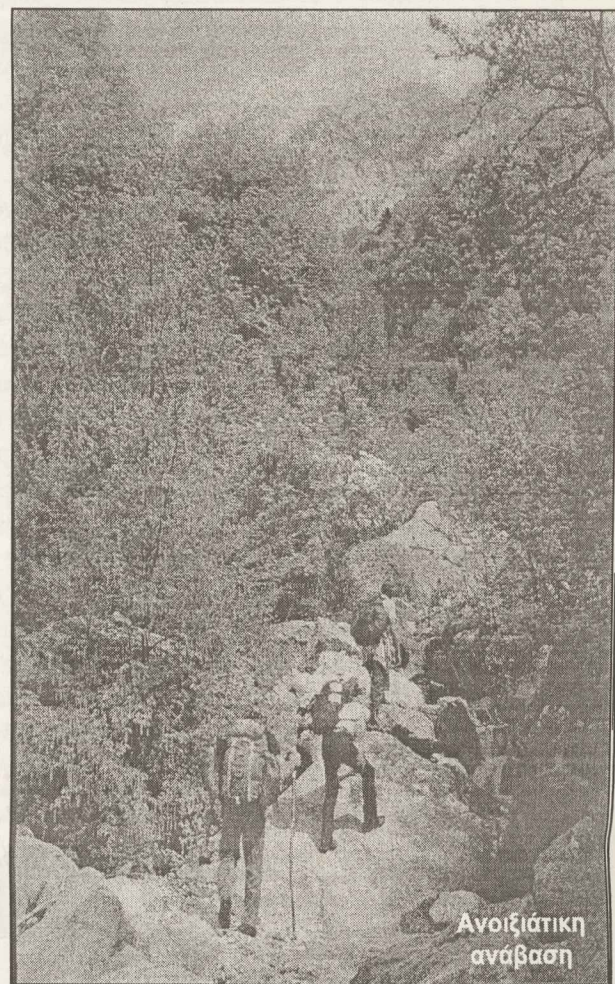
Ανοιξιάτικο θρόϊσμα

Η άνοιξη δεν είναι μόνο οι ανθισμένες αμυγδαλιές, τα κυκλάμινα στα ριζά του βράχου, ούτε τα μανουσάκια με την μοναδική μοσχοβολιά τους. Άνοιξη είναι να σου χτυπά απαλά το παραδύφωλο ο ήλιος της Καρδίτσας, τ' αγέρι του Μπάρου και τα στραγαλινά της σκαμνιάς με το τραγούδι τους και να σου ανοίγουν την καρδιά.

Βγαίνεις στο παράθυρο, σπκύνεις τα μιάτια σου στον καταγάλανο ουρανό που έχει την πιο γλυκιά απόχρωση του γαλάζιου. Είναι στη θέση του, αγκαλιάζει με πάθος και στοργή την οροσειρά της Πίνδου, Μπάρο, Κακαρδίτσα, Πρόσο, Νύμφες Πουλιάνας, Αγίου Αποστόλους. Όλα μαζί στέλνουνφιλιά και αγάπη στους ξωμάχους, τους ήρωες της ενδοχώρας. Τι χαρά,

Θεέ μου!

Πόσο κρατάει η άνοιξη στο κεφαλοχώρι Καλαρρυτίες; Ρωτούν οι ξένοι, γιατί οι ντόπιοι το ξέρουν καλά και στα αυτονόητα δεν χωρούν ερωτήσεις. Η απάντηση είναι απλή, ίσως παράξενη, απρόσμενη. Η άνοιξη στο αρχοντοχώρι Καλαρρυτίες κρατά από το Μάρτη μέχρι τέλη Σεπτεμβρίου χωρίς να αποκλείουμε παράταση τον Οκτώβριο. Το καλοκαίρι που πάει; Σε άλλα μέρη. Στα βουνά της Πίνδου μας βασίλειε έαρ πολλούς μήνες. Καλότυχοι, πραγματικά καλότυχοι, οι άνθρωποι, οι ορεινοί, που χαίρονται την ευφρόσύνη Άνοιξη με τα μοναδικά σκιρτήματα, το ξύπνημα της γης, το λουλούδιασμα της, την ανάσα της καρδιάς και τη ζοστή, την ανθρώπινη καλημέρα όλων, γνωστών και αγνώστων.

Ανοιξιάτικη αναβασή

Πορεύσαι άνατα, αναπνέεις μοσχοβολιές της φύσης, τα λιγοστά σύννεφα ζωγραφίζονται χρυσά. Οι ρυθμοί της χαράς δεν ρυθμίζονται από καμία δύναμη, συνεχίζουν την πορεία τους χωρίς εξωτερικούς επιρροαίους.

Καθημερινό καλημέρισμα

Στα αστικά κέντρα, στις ποικιλώνουσες πόλεις μας φτάσαμε στην κατάντη να μη πηληιάζουμε ούτε μ' ένα βήμα τον συνάνθρωπό μας, για καλημέρα δεν γίνεται λόγος, κοιτάμε να ξεχαστεί αυτός ο καλοκαρδός, ο ανοιχτοκαρδός, ο καλοσυνάτος χαιρετισμός.

Στο χωριό μας, στη βεβεντογέννα κωμόπολη, παλαιό Δήμο, με Δημάρχους τον γιατρό Ζάγκλη, τον Μπισδούνη κ.α. καλημερίζεις τους πάντες, ντόπιους ξενομερίτες, φίλους των Καλαρρυτιών, διοβάτες, ξωμάχους νέους, νέες, ώριμους, μεσήλικες, γέροντες και γεροντίσες.

Σε υποβάλλει, σε καθηλώνει, σε ανακουφίζει, σε χοροποιεί το ήθος της συμπεριφοράς των ξωμάχων. Διδαχόι τους οι γονείς, οι οικογένεια, το σπίτι, το ζω-

ντανό πορόδειγμα, το σωστό φέροισμο. Ο ήλιος της πίνδου σε τυλίγει με το χαρούμενο χρυσόφι μονήτη του και γίνεται με τον συνάνθρωπό σου οικείος, σπικτικός. Χαίρεσαι γιατί είσαι άνθρωπος, γιατί κυκλιφορείς ανάμεσα σε ανθρώπους. Κι όλη αυτά στις παρυφές του σκότους των συμπεριφορών της καταναλωτικής υστερίας και της πνευματικής στονιάς.

Σταματά ο νους σου ποιών ήλιο να χαρείς περισσότερο τον ήλιο που εργοδιοβαίνει τον καταγάλανο ουρανό ή τον ήλιο της καρδιάς του συνανθρώπου σου που εξοβελίζει κάθε μικρότητα της ζωής. Μιά ανθρώπινη καλημέρα, μια ζεστή συνετή κουβέντα και ένα ομάρη από στραγαλινά που πετούν από σκίνα σε σκίνα είναι ευτυχία!

Μελίσσες

Στη φύση γίνεται ένα σιωπηρό μάθημα σ' όλους μας, όταν προσέχουμε τον όμορφο κόσμο της και συνηθίσουμε το άκουσμα της σιωπής και τη μουσική της αύρας.

Είναι σ' όλους μας γνωστή η μέλισσα, το κατ' εξοχήν κοινωνικό έντομο που ζει κατά σμήνη. Οι εργάτριες, οι κηφήνες και η βασίλισσα είναι οι τρεις κατηγορίες των μελισσών.

Η μέλισσα είναι το σύμβολο της φιλεργίας (της εργατικότητας), της προνοητικότητας, της ικανότητας και της αυτοθυσίας. Η εργατικότητα της μελισσας είναι αφάνταστη. Εργάζεται από την ανατολή του ήλιου, όταν έχει καλό καιρό, μέχρι τη δύση του ήλιου. Μαζεύει νεκταρ από τα λουλούδια που με τη βοήθειά του σάλιου της το μετατρέπει σε μέλι. Εξυπηρετεί το σύνολο, όχι

το άτομό της. Μας δίνει επίσης και το κερί. Παροιμιώδης είναι η υπαπόληψη της μελισσας. Όταν υπερασπίζεται την κυψέλη της. Αποκρούει τον εχθρό με το κεντρί και μετά πεθαίνει.

Αξιοθαύμαστη είναι η οργάνωση και η κατανομή της εργασίας από τη μέλισσα μέσα και έξω από την κυψέλη.

Από τις ελάχιστες νύξεις της τεραστίας υποδειγματικής ζωής του χρήσιμου και παραγωγικού εντόμου, τί γνωρίζουμε; Όταν γνωρίζουμε, τί μας παραδειγματίζει;

Οι μέλισσες που μας προσφέρουν αγνά προϊόντα: μέλι και κερί, μας δίνουν την ευκαιρία να αποδεσμεύσουμε στις συμπεριφορές μας τον καλύτερο και τον βελτιότερο εαυτό μας. Αυτό είναι χαρά, αρετή, προκοπή, ανθρωπιά!

τους ανθρώπους μας

ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΙΝΔΟ

Οι καμπάνες του επιθλητικού καριναριού του Αγίου Νικολάου Καλαρρυτιών ξυπνούν τον κόσμο μας τα μεσάνυχτα για την εκκλήσια. Ο γλυκύλαλος ήχος τους χοροποιεί μικρούς μεγάλους και προαγγέλλουν ένα μοναδικό γεγονός θριάμβου του Χριστού μας!

Με τα χορτάνα και τις όσπρες λαμπάδες, σημάδια ευφροσύνης κατευθύνεται το πλήθος των κυριανών και των φίλων του κυριού μας στην εκκλήσια. Δεν αρχεί, ο κατάμεστος ναός θυμίζει ημέρες παλιές που το κυριό ήταν στις δόξες του, να χίνει η Ανάστασι!

Ο παπός θαλίνει στην Ωραία Πύλη κρατώντας αναμμένη τη λαμπάδα και φέλνει το "Δεύτε λάβετε φως". Όλοι ανάθουν τις λαμπάδες από το φως της Αναστάσεως. Με κατάνυξη και ευηρέπεια παρακολουθούν την θεσπέσια θεία Λειτουργία της Αναστάσεως. Μετά το τέλος πολλοί μετά "φόβου θεού" μεταλαμβάνουν και ζουν το γεγονός της Αναστάσεως.

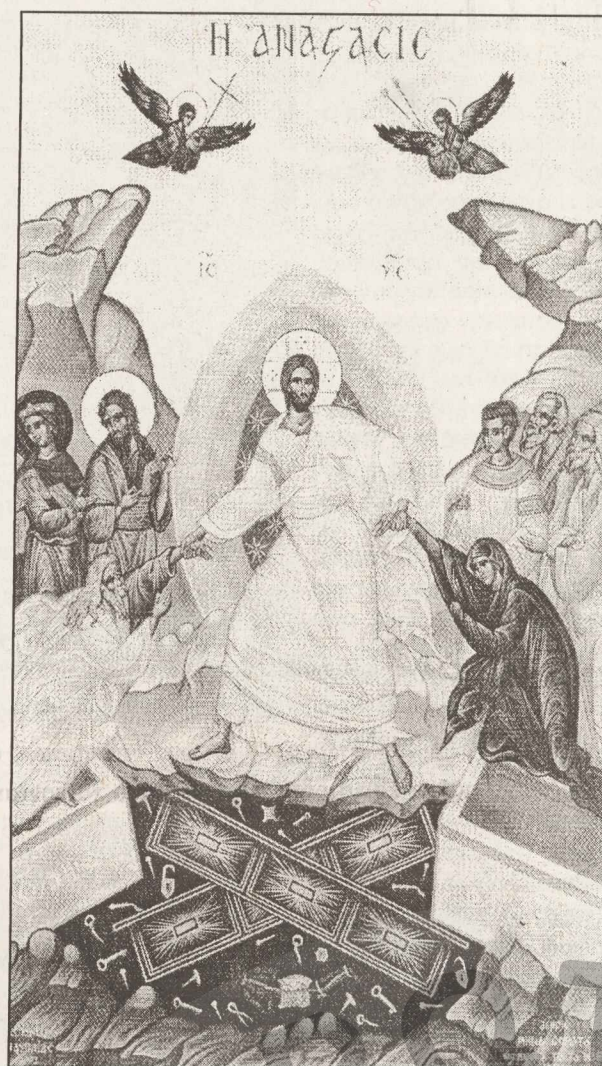
Στην αυλή της εκκλήσιας δίνουν και παίρνουν οι πιστοί ευχές Αναστάσιμες. Η πατροπαράδοτος ευχή είναι: Χριστός Ανέστη και η ανταπόδοσή της: Αληθώς Ανέστη. Καλό είναι να λέγεται σαράντα ημέρες, όπως έκαναν οι πατεράδες μας.

Στα σπίτια, στις αυλές, στις γάστερες, στις κουζίνες, παρατηρούνται ετοιμασίες για το πασχαλινό τραπέζι. Δεν λείπει ο πατροπαράδοτος οβελίας, τα παιδιά, τα τραγούδια, η τάξη, τα ήθη, τα έθιμα, το Ελληνικό μεγαλείο σ' όλη την αρχονιά του. Η μοναδική μας Ορθοδοξία νοηματίζει τη ζωή.

Ήθη και έθιμα

Ο πολύπαθος και πολυβασανισμένος λαός μας φροντίζει τα ήθη και τα έθιμά τους "ως κόρνη οφθαλμού", με άλλα λόγια, ως κάτι εξαιρετικά πολύτιμο. Είναι η έκφραση της ψυχής και του χαρακτήρα μας. Μπορούμε να μιλούμε, όταν λέμε ήθη και έθιμα, για ψυχικά μεξέδη συμπεριφορών χιλιετών στο χρόνο.

Όταν λέμε ήθη και έθιμα εννοούμε το σύνολο των ενεργειών και των κανόνων κοινωνικής συμπεριφοράς κάθε κοινωνικής ομάδας, που κληρονομούνται από την παράδοση. Ειδικότερα τα ήθη νοούνται τα αισθήματα, οι ανυψήσεις, οι νοοτροπίες κ.λπ. που

Μετά το φαγοπότι ο Ελληνικός χορός. Το σήμερο Χριστός Ανέστη, ήλιος, Όλυμπος, Δέλβινο και Τσαμουριά, Γερακίνα κ.α. Ο πολύπαθος και ηρωικός λαός μας ζει πανευτυχής με λεβεντιά, με ευηρέπεια, με ήθος την Ανάστασή του Χριστού μας, Χριστός Ανέστη.

Χαρακτηρίζουν μία εποχή, ενώ, όταν τα στοιχεία αυτά αποκτήσουν με την πάροδο του χρόνου σταθερώς επαναλαμβανόμενη-περισσότερο ή λιγότερο λειτουργική- μορφή, μεταβάλλονται σε έθιμα.

Τα ήθη και τα έθιμα του λαού μας είναι πολλά και οφείλουμε να τα διατηρήσουμε, όχι ως μουσειακό είδος, αλλά ως εκφράσεις σύγχρονος ζωής. Μαρτυρούν έμπρακτα την ψυχή, το ποίον, τον χαρακτήρα μας, την ιδιαιτερότητά μας, την αρχονιά μας.

Στον καιρό μας φυσάει καιροαυτικός λίβας από ξενόφερτες μορφές ζωής. Οι ξενόφερτες, οι εισαχόμενες συμπεριφορές του βίου μας αλλοιώνουν τον χαρακτήρα μας και εσπάζουν την καταστροφή μας. Κλείνουν σπία!

Ασπίδες στον λίβη του ψευτομοντερνισμού είναι; Η Ορθοδοξία, τα Ελληνικά Γράμματα, τα ήθη και τα έθιμα μας και η παροδοσιακή Ελληνική οικογένεια.

και συ δεν τους μιλήσεις. Ποιός θα σου χτύπαι τη θύρα με την πιο πικρή μουσική που σ' εγείρει απ' τον τάφο και σε δείχνει στην που σε παραστέκεται δακρυσμένη χαρά μας.

Αγάπη, υπα' ρχεις. Αυτό είναι το ζήτημα. Ζούμε για να μας βρεις κι αυτό είναι ένδειξη πως υπάρχουν.

Υπάρχεις, για τούτο κι εγώ σ' αναζήτησα πέρα στις καρδιές των ανθ' των, γι' αυτό σ' αναζήτησα στο νέο τραγούδι μου αυτό που λείει πως υπάρχουν.

Να το ποτάμι που άνοιξα σ' όλη τη γης με τα δάκρυα, ακολούθησε την πορεία του, είμαι εδώ και γράφω τραγούδια απελπισμένα γιατί αναζητώντας σε στον πλατό ουρανό την πληγωμένη σπου εστέρησα δόξα.

Τώρα βλέπω ωραίο -όπως είναι- τον κόσμο. Είμαι ελεύθερος τώρα, μαθητεύω κοντά σου, αγαπάω, χωρίς να ζητάω ανταπόκριση.

Μπορώ να βλέπω όνειρα μπορώ να ζω στα όνειρα μπορώ να φεγώ από τα όνειρα τίποτε δεν απαγορεύεται στη δημοκρατία του μόνου.

Να κιόλας που πόνεσα ένα πόνο δικό μου. Είναι ο έρωτας που μου ανήκει, η δίνα που καίει τη γλώσσα μου, ο πορετός που λιώνει το δικό μου το μέτωπο.

Μπορώ να τραγουδώ κάτω από το φεγγάρι, κοντά στη θάλασσα, να παίζω με τα κοχύλια, να μιλάω στον αεαανό χωρίς άλλοι να νοιάζονται, να μ' επικαλούνται.

Να κιόλας που αγαπάω κι έχω δικό μου ό,τι αγάπησα. Κρατώ μια μαργαρίτα και δε νοιάζομαι να μάθω αν μ' αγαπούν, δεν νοιάζομαι για το χρησμό το άθους, επιβάλλω με την αγάπη μου την αγάπη.

Πώς σκάει η χνουδάτη φλόδα του σίκου Αύγουστο μήνα και ρέει το γλυκύτατο μέλι στο άγνωστο χρώμα, έτσι ωρίμασα για εξομολόγησες.

Έτσι ωρίμασαν η καρπός της ψυχής, έτσι ένα άγγελος φάλασε μέσα μου αλλόθεντας κατοικία.

Πώς στάζοντας το νερό της βροχής σε μαριμαρνήτη πλάκα τρυπάει την ψυχή της κι ανοίγει γοάφρα βαθιά, έτσι ο καμμός τρύπαι την καρδιά μου, έτσι ο θάνατος έσταξε μέσα μου, μ' έρωτος ανελέητα ο χρόνος.

Έχω τώρα στο νου μου να συνάξω δυνάμεις να σου παραστέκονται. Πρέπει να σε φυλάξω απ' τους έξω κι από τους

μέσα εχθροφώνηξα από τη σελ. 4 Έχω να δώσω ένα μήνυμα τελευταίο.

Έσκαγα στα έγκατά μου ερευνώντας για 'σένα. Δεν είσαι βαριά για να μείνεις μέσα μου αιώνια.

Είσαι απ' την όλη των σγγέλων, από το γένος των πουλιών, δεν είσαι δέντρο, άθος να ριζώσεις βαθιά μου να μαραξείς.

Όμως πρέπει να σε φυλάξω χωρίς την αγάπη, την άλλη, όχι αυτήν που πολιορκήσα τις πλατιές σου φτερούγες, σε θέλω ανάπηρη, θα σε προσέχω.

Ω, δεν πρέπει να πεθάνω χωρίς την αγάπη, την άλλη, όχι αυτήν που πολιορκήσα μέσα στους στίχους μου. Ποιός θα μου βάλει στο στόμα το φτηνό νόμισμα να περάσω τη σιληνή Αχερουσία;

Ήρθε η ώρα να κλάψω από χαρά μη σκορπίσεις τέτοιο δάκρυ, είναι κρίμα να στέκεσαι όρθος νύχτα μέρα, να φρουρείς ξέγρυπνος και να χλάσεις ό,τι φύλαγες προσεχτικά και με θυσία.

Να κοιτάζω τον ήλιο, να, κοιτάζω το χρώμα. Βλέπω τα βήματά σου σ' όλους τους ουρανούς, σ' όλους τους χώρους, από εκεί σ' έφερα κάτω με το αμάξι του πάθους.

Σ' ουρανούς σε ζητούσα και σε βρήκα στους δρόμους. Όμως να, που υπάρχεις. Στα τραγούδια υπάρχουν, στις καρδιές μας υπάρχουν, άγνωστη είσαι και υπάρχουν.

Αν ξαπλώσεις στους βράχους σκάει ευθός κεφαλάρι, αν πατήσεις στους κάμπους ξεμιμτάει το χορτάρι, αν απλώσεις το χέρι τριαντάφυλλο ανθίζει, αν ανοίξεις τα μάτια βγαίνει ο ήλιος στον κόσμο.

Μεσ' στα σώματα κένεις ομορφιά να καρπίζει, είναι άπιστοι τόσοι και τουτέγήμες πίοτη, είναι άρρωστοι τόσοι και ξενάβαν στο κόσμο κι όσοι ψάχνουν να σε βρουν πάρευσες πανερόθες.

Όσοι ψάχνουν να σε βρουν! Ήρθε αρχάγγελος κι είπε: Να σφογίσουν το δάκρυ, ήρθε αρχάγγελος κι είπε: Είναι ο κόσμος απέραντος, δεν προταίνει η Αγίατη να 'ρθει σ' όλους.

Ήρθε ο αρχάγγελος κι είπε πως δεν πρέπει να φεγεί μάταια τόσος χρόνος. Μην κλειδώνετε μέσα σας, σφηνάστε τον κόσμο πριν ο θάνατος φτάσει, πριν χαθούν τα ήθη σας και δεν τα βρει η Αγάπη.

Κι αν ματώνουν τα χέρια σας κι αν σας δένουν αγέρες και σας θάβουν τα ράνια, θα σας βρει όσο κρύονετε η Αγίατη. Βαστάτε.

ΚΡΙΤΩΝΑ ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ
"ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ"
(1940-1966)
Αθήνα

Η ΑΙΓΝΟΣΤΗ ΕΛΛΑΔΑ

ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ: ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΝΟΜΑΔΩΝ

Γράφει: Η κ. Αλίκη Ρουσσέν-Κρόνεν

Το κείμενο αυτό γράφτηκε το έτος 1968 και απορρέει έναν κτηνοτρόφο, τους πολυχρόνιους αγώνες τους και την ανεπανάληπτη προσφορά τους.

Μας το παρέχώρησε ευγενώς η εξάιρετη συμπατριώτισσά μας, κ. ΕΛΕΝΗ ΩΣΛΑ, την οποία και ευχαριστούμε θερμά.

Χωρίς τηλεφώνο και ηλεκτρικό, ξεκομμένοι από τον υποάσπιτο κόσμο, ζούν οι τελευταίοι νομάδες βοσκοί, που είναι Ηπειρώτες, μαζί με τα κοπάδια τους κατεβαίνουν στην Αμφιθέα, το Φθινόπωρο, και ξαναβρίσκουν το χωριό τους, τους Καλαρρυτές με τον ερχομό της άνοιξης. Ζωή περήφανη, σκληρή κι ελεύθερη που χάνεται, καθώς οι νέοι φεύγουν απ' τις ελπίδες των βουνών για να βοραιοήσουν στην ανθρωποθάλασσα των πόλεων.

Στον αυτοκινητόδρομο μεταξύ Τέμπων και Λαρίσης υπάρχει μια πινακίδα με τ' όνομα «Αμφιθέα». Ανήκει στον χάρτη κι άγνωστο στους περισσότερους η Αμφιθέα είναι η χειμερινή κατοικία των τελευταίων νομάδων βοσκών, όχι μονάδα της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης.

Το 1912 δύο Εγγλέζοι περιηγητές γράφουν βιβλιογραφίες για τη ζωή και τις παραδόσεις των Βλάχων βοσκών της Βόρειας Ελλάδας. Αναρωτιέμαι τι θα 'λεγαν οι δύο Άγγλοι αν μπορούσαν να βρεθούν ξανά το 1985 στα ίδια μέρη. Εκεί που άλλοτε υπήρχε ένας χωματόδρομος τώρα απλά είναι η στεφύλη της γκρίζας άσφαλτος, γεμάτη αυτοκίνητα που ανεβοκαβαίνουν ασταμάτητα, σιμωμένα της προόδου και της ταχύτητας του εικοστού αιώνα. Που και πού μόνο διακρίνεται η στέφανη ροή από κανένα κοπάδι πρόβατα, καθώς σφιγμένα το ένα πάνω στο άλλο, περνούν τον δρόμο για να γυρίσουν στο μαγικό τους.

Αν όμως οι Άγγλοι περιηγητές του 1912 ακολουθούσαν τον χωματόδρομο προς την Αμφιθέα θ' ανακάλυπταν ότι σχεδόν τίποτα δεν έχει αλλάξει. Χωμένα ανάμεσα σε πρόσιους λόφους και δέντρα θ' αντικρίζαν τα κοπάδια των βοσκών, όπως ακριβώς ήταν εβδομήντα τρία χρόνια πριν. Αστασία απ' τον ασβέστη, με υπερεκδές γεμάτους ξυλοκούδια, χωρίς ηλεκτρικό ή τηλεφώνο, μαζεύουν ξεκομμένα κι αποκομμένα απ' τον υπόλοιπο κόσμο. Εδώ μέσα περνούν οι νομάδες τους χειμωνατικούς μήνες προσημνώντας τον ερχομό της άνοιξης, μακριά από το χιονισμένο ηπειρωτικό χωριό τους τους Καλαρρυτές.

Τα κοπάδια με τα μικρά παράθυρα και τις δονητικές κουρτινές αφήνουν το λιγαστό φως να πληθυνθεί διακριτικά πάνω στα λιγοστά έπιπλα και τις οικγενειακές φωτογραφίες.

Ο Οδυσσεύς που μόλις έφερε τα πρόβατα απ' τη βοσκή, μιλεί για τη ζωή στα χειμώδια, ενώ η γυναίκα του προσφέρει γλυκό και νερό. «Είναι δύσκολη η ζωή των χειμώνων», λέει η Κωνσταντίνα πίνοντας ξανά στα χέρια της το πλεκτό και τις βελόνες και συμπληρώνει ο Οδυσσεύς:

«Τα ζώα πάνε για βοσκή κάθε μέρα, είτε βρέχει είτε χιονίζει. Πολλές φορές, όταν αρρωσταίνουν, μένουμε άγρυπνοι. Κυριακή και γιορτή δεν υπάρχει για μας γιατί τα ζώα θέλουν άρμεγμα δύο φορές την ημέρα. Εμείς έτσι είμαστε μαθημένοι από γενιά σε γενιά. Τα νέα παιδιά όμως δεν μπορούν να ακολουθήσουν αυτή τη ζωή. Πρέπει να πάνε σχολείο, να μάθουν γραμμάτια. Να 'χουν ένα καλύτερο μέλλον από μας. Όχι βέβαια ότι κι εκείνα δεν θα 'χουν προβλήματα, αλλά τουλάχιστον θα 'ναι πιο άνετα από εδώ. Να βλέπεις τώρα αρκετοί βοσκοί πούλησαν τα κοπάδια τους και καλλιτεριούν ελίες και οπωροφόρα δέντρα. Αλλά κι αυτό κοστίζει. Τα δέντρα θέλουν πότισμα, ράντισμα, λίπασμα, και δεν υπάρχουν πια τα εργατικά χέρια γιατί τα παιδιά δεν μένουν στους αγρούς για να βοηθήσουν, αλλά πάνε στις πόλεις. Γι' αυτό εγώ είμαι ευχαριστισμένος με τη ζωή μου. Εδώ έχει ημερία καθαρή ατμόσφαιρα, δεν τ' ενοχλεί κανείς. Όσο πιο κοντά είναι με τη γη, τόσο πιο κοντά είσαι στον Θεό. Βέβαια έχει μοναξιά, αλλά κάποτε τελειώνει κι ο χειμώνας.

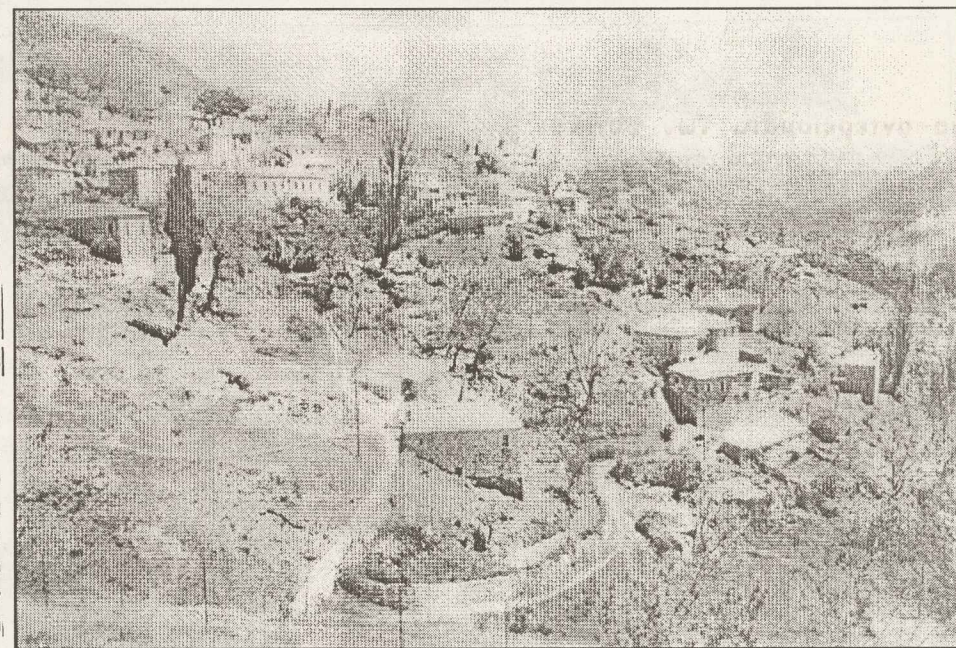
Θα μπορούσε κανείς να πει ότι ο μύθος της Περσέφονης ταπεινάζει απολύτως στη ζωή των νομάδων. Όπως εκείνη ανεβαίνει από το σκοτεινό πατά του Πλούτωνα για να δει την Δήμητρα, και με τον ερχομό της ανθίζει η γη, έτσι κι οι νομάδες προσημνούν τον

ερχομό της άνοιξης για να ξαναδούν τ' αγαπημένα τους βουνά και το χωριό τους. Από τις 25 Απριλίου κι έπειτα αρχίζει η προετοιμασία για την επιστροφή στους Καλαρρυτές. Τα χειμώδια ζωντανεύουν. Γεμίζει ο τόπος από κουδουνόηλα, ασφυρίγματα, βελόματα και φωνές. Νιώθεις την αλληλεγγύη της εποχής τόσο κοντά σου, σαν να σ' αγγίζει. Αρχίζει το κούρεμα των προβάτων, ώστε να προλάβουν τα τριχιάσουν πριν φτάσουν στα βουνά, το πλύσιμο και βόψιμο του μαλλιά, που είτε θα το πουλήσουν είτε θα φτιάξουν μ' αυτό φιλοκάτες. Αφού τελειώσει το κούρεμα των προβάτων, γίνονται οι τελευταίες προετοιμασίες για την αναχώρηση. Μαζεύουν τα σκεύη του σπιτιού και φορτώνουν τα ζώα στο φορτηγό. Παλιότερα ο γυρισμός στο χωριό γινόταν όλος με τα πόδια, ενώ τώρα οι περισσότερες οικογένειες πηγαίνουν με φορτηγό. Αλλά και με το αυτοκίνητο φτάνουν ως ένα σημείο και μετά πρέπει να πάνε με τα πόδια γιατί δεν υπάρχει δρόμος. Κατά τη διάρκεια της πορείας σταματούν για να βοσκούν τα ζώα και για το άρμεγμα, που το σπριζούν σε πασάδους, κι ένα - ένα βγαίνουν τα πρόβατα για άρμεγμα. Ο κάθε βοσκάς αρμένει περίπου 180 πρόβατα δύο φορές την ημέρα. Το γάλα το πηλύνουν σε τυρί (τασνίτσα) και το πουλάνε καθώς περνούν από τα διάφορα χωριά. Με το σύμπουρο σπίνουν τις τραγομαλλίσιες τέχνες τους, υφασμένες από τις γυναίκες, και περνούν τη νύχτα πηλά στο κοπάδι τους. Οι τέχνες αυτές, φτιαγμένες από μαλλί τράγου ή γίδας, είναι αδιάβροχες. Πρώι - πρωί από καλοφρέει και ακορπίσματος τα ζωντάνια οι βοσκοί το λένε θαμπό ξεκίνημα μαζεύουν τις αγκυές και παίρνουν ξανά τον δρόμο, με συντροφιά τη γη και το κοπάδι τους.

Οι βοσκοί ξέρουν το κάθε λιθάρι, το κάθε μονοπάτι. Στον δρόμο τους μαζεύουν την ίαση (είδος μίκης που φυτρώνει στον κορμό των δέντρων). Σαν την μαζεύουν, την βράζουν με στάχτη και νερό, πηλάνω. Ύστερα μ' ένα σκεπάρνι την χτυπάνε, ώπου να μαλακώσει και να φύγει η στάχτη. Οι βοσκοί χρησιμοποιούν την ίαση σαν αιμοστατικό, αν χτυπήσουν ή κοπούν. Καθώς πλησιάζουμε προς το χωριό, ανταμώνουν κι άλλες οικογένειες. Κι όλοι μαζί περνούν τη ρεμάτα που θα τους οδηγήσει στους Καλαρρυτές. Ο θόρυβος απ' τ' αλλήλους των σκυλιών και τα κουδούνια των γιδιοπροβάτων αντιπαθεί απ' άκρη σ' άκρη. Στο κοπάδι, αφέντες είναι ο τσάπνης, βοηθός του τα σασπανάσκια κι οδηγητής του κοπαδιού το τραγί ή το κριάρι, που πηγαίνει μπροστά (μπροστάρης). Ο μπροστάρης είναι σαν τον επιτοχία στα στρατά, γιατί χωρίς αυτόν το κοπάδι είναι τελείως άβουλο. Γι' αυτό και το καλύτερο και μεγαλύτερο κουδούνι το φοράει ο μπροστάρης.

Το κάθε κουδούνι έχει ξεχωριστό όνομα, ανάλογα με τον ήχο του. Τα χοντροκουδούνια έχει χοντρή φωνή, τα ψιλοκουδούνια ψιλή, τα βραχνόκουδούνια βραχνή κ.λ.π. Όπως το κάθε κουδούνι έχει τ' όνομά του, έτσι και το κάθε ζώο είναι βαφτισμένο. Τα ονόματά τους δεν είναι ξεκάφωτα ή δοσμένα στην τύχη. Έχουν σχέση με την εμφάνισή και τη συμπεριφορά του γιδιού ή του προβάτου. Έτσι ο βοσκάς θα ονομάσει Σκαρφαλώ τη γίδα που ακορπαλώνει, η Τρυπιά αυτήν που χάνεται στις τρύπες κι εξαφανίζεται, ή ακόμη, την πιο όμορφη θα την ονομάσει Γκόρφα.

Μετά από πέντε μέρες δρόμο φαίνονται τα πρώτα σπία του χωριού. Οι δύο τρεις οικογένειες που μένουν όλην τον χειμώνα, τρέχουν ν' ανταμώνουν τους συγγενείς τους. Οι μακρινές χιονισμένες βουνοκορφές είναι οι μοναδική μαρτυρία της χώρας που ξεχύνεται από παντού, καθώς ξανασιμούν όλοι μετά από τον μακρύ χειμωνατικό χωρισμό. Το χωριό ζωντανεύει. Τα σπία

Χειμώνισσε. Χιόνια πολλά στα κορφοβούνια πέφτουν.

Ρεύουν τα φύλλα των κλαριών, ξισκινούν τα λογγάρια,

δολώνουν οι νεροσυρμές, οι βρύσες κρυσταλλίζουν.

Κι οι τσελινγκάδες κουβαλούν στους κάμπους τα κοπάδια...

Μ. Κρυστάλλης

ανοίγουν. Τα παιδιά ξεχύνονται στα πλακόστρωτα σοκάκια. Παππούδες, γιαγιάδες κι εγγόνια ξαναβρίσκονται. Όλο το χωριό ετοιμάζεται για την εντατική δουλειά που τους περιμένει του επόμενου δύο μηνες. Οι γυναίκες ζυμώνουν και ψήνουν τις πατροπαρόδοτες χορτόπιτες, υφάνουν στον αργαλειό, πλένουν τις φιλοκάτες στο ποτάμι, βάφουν τα σπία. Οι άνδρες κατεβάζουν και πουλάνε το τυρί στα χωριά, επισκευάζουν τα σπία και πηγαίνουν τα κοπάδια για βοσκή στα βουνά. Με τον ερχομό του Αυγούστου που είναι ο μήνας που γεννάνε οι προβατίνες, λιγοστεύει η δουλειά κι αρχίζει το ξεφόντωμα. Επειδή το Πάσχα συμπίπτει με την περίοδο που οι βοσκοί αφήνουν τα χειμώδια, τα γιορτάζουν στις 15 Αυγούστου, τις Παναγίες. Τότε γίνεται, πραγματικά, γλέντι τρικούμπερο. Ψήνουν αρνιά στη σουβλίτσα, χορεύουν, τραγουδούν κι αν κανέναν νεό ζευγάρι πρόκειται να παντρευτεί τότε ο γάμος γίνεται την περίοδο αυτή. Το κρασί ρέει ασταμάτητα κι οι γυφτικές μπάντες με τις γκόντες και τα κληρίνα παίζουν χωρίς τελειωμό. Οι πιο ηλικιωμένοι σέρνουν το χορό κι ακολουθούν οι νεώτεροι. Το πανηγύρι αυτό έχει σχεδόν διονυσιακό χαρακτήρα. Όλη η χαρά για τη ζωή, τη φύση, τη συντροφικότητα, ξεχύνεται απ' τα βάθη της ψυχής τους κι αποτυπώνεται στα περήφανα και ταπεινά από το πόλεμα με τον χρόνο πρόσωπα των βοσκών. Ίσως να 'ναι τόσο έντονη η χαρά γιατί υπάρχει η γνώση ότι από 'δώ και μπρος θα αρχίσουν να μετράνε τις μέρες. Με τα πρωταβόχια του Σεπτεμβρίου αρχίζουν πάλι να μαζεύουν τα κοπάδια, νμακείλουν τα σπία για την επιστροφή στα χειμώδια.

«Ο τόπος μας», όπως λέει και ο Σεφέρης, «είναι κλειστός, όλο βουνό», που έχουν σκεπή τον χαμηλό ουρανό μέρα και νύχτα». Κι οι Έλληνες βοσκοί τόσο δεμένοι με τις κορυφές της Πίνδου και του Γράμμου, εξαφανίζονται κι αυτοί μέρα με τη μέρα. Οι παλιοί γεροτάξιγες πεθαίνουν κι οι νέοι βιάζονται να φύγουν απ' τις αγκαλίες των βουνών και να βοραιοήσουν στην ανθρωποθάλασσα των πόλεων.

Πριν από καιρό, όταν ρώτησα τον θόδωρο Αγγελόπουλο ποιά θα 'ταν η τύχη των ελληνικών χωριών μου απάντησε:

- Το καλοκαίρι θα πηγαίνουμε για διακοπές δύο μήνες στον καθαρό αέρα. Ή θα γυρίζουμε ταίριες.

Ίσως να τελειώνει με το λόγιο του κ. Αγγελόπουλου, αλλά πριν κατέβω από τους Καλαρρυτές ο κυρ- Νίκος μου ζήτησε μια χάρη.

- Άμα ξανάρθεις μου πει, μπορεί να μου φέρεις ένα ζευγάρι κυδιά;

Απόρησα και τον ρώτησα τι τα θέλει.

- Να, κάθω στο καφεείο με τους συγχωριανούς και αντ' ν' ανεβοκαβαίνουν συνεχώς τις πλαγιές, θα παρακοιθώ τα πρόβατα με τα κυδιά.

ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ: ΣΤΗ ΣΗ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΣΗΜΙΟΥ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ

Καλαρρυτές, των Τζουμερκών και της Ηπείρου, της Βαλκανικής και της Ευρώπης, Καλαρρυτές στολίδι της σημερινής Ελλάδας. Χωριό του νομού Ιωαννίνων, γαντζωμένο στα απόκρημνα αντερείσματα των δυτικών πλευρών της Πίνδου, κάτω από την κορυφή Μπάρος, σε ύψος 1.200 μ., 75 χλμ. από τα Γιάννενα. Απέναντί τους κείται το Συρράκο, από το οποίο χωρίζεται με βαθύ και απότομο φαράγγι, τη Σκάλα, απ' όπου διέρχεται ο Καλαρρυτινός, παραπόταμος του Αράχθου, με πολλά και καλά νερά, χειμώνα Καλοκαίρι. (Καλαρρυτές = καλά + ρεύ, όπως και τα Καλάβρυτα.)

Τα σπία των Καλαρρυτινών, σμιλεμένα με το μεράκι του τεχνίτη της πέτρας, κείνται στην παρυφή απότομων βράχων, λες και θέλουν να πετάξουν πάνω από τη χαράδρα και να σμιέσουν με τους αετούς της Πίνδου. Απαράμιλλα δημιουργήματα της λαϊκής τέχνης, μαρτυρούν τον πλούτο και την ανάπτυξη της κοινότητας, κυρίως προ του 1821, εποχή η οποία χαρακτηρίζεται χρυσή για τους Καλαρρυτές.

Είναι μια από τις αρχαιότερες και ιστορικότερες ηπειρωτικές κοινότητες. Μετά της άλωσης της Ηπείρου από τους Τούρκους (1430) οι Καλαρρυτές, όπως και όλες οι όμορες βλαχοφωνικές κοινότητες, λόγω του απροστίτου εδάφους, κατόρθωσαν να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους μέχρι το 1480, οπότε χάριν των ποιμνίων, ένεκα των οποίων το Χειμώνα ήταν αναγκασιμμένοι να κατέρχονται σε νοτιότερα μέρη, υποτάχτηκαν αυθόρμητως στη Βαλιδέ σουλτάν (τη βασιλομήτορα) και επέθσαν υπό την προστασία της, πληρώνοντας ετησίως ορισμένο φόρο. Η αυτονομία αυτή των Καλαρρυτινών, με την πάροδο του χρό-

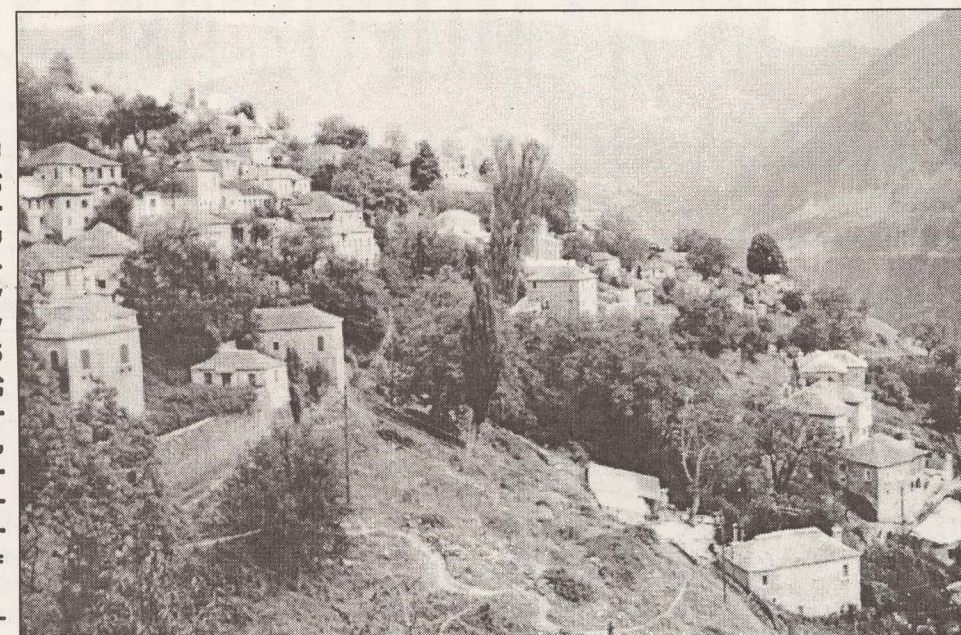
νου, εξασθένησε και μερικά δικαιώματα δόθηκαν στον Τούρκο διοικητή, το σύμπασμα. Τα προνόμια αυτά, ενώ οι άλλες προνομιούχες κοινότητες της Ηπείρου τα έχασαν από το 1788, οι Καλαρρυτές τα διατήρησαν μέχρι το 1803, οπότε ο Αλή πασάς, κατακτώντας το Σούλι, τα κατήργησε.

Μέχρι αυτή την εποχή ήταν η πρωτεύουσα αυτόνομης ομοιοπονίας, στην οποία συμμετείχαν 45 κοινότητες.

Κατά το 1815 επισκέφθηκε τους Καλαρρυτές ο ευρισκόμενος στην αυλή του Αλή παρά πρόξενος της Γαλλίας, Poigueville. Ο ίδιος αναφέρει ότι την εποχή αυτή κατοικούσαν 580 οικογένειες εγκατεστημένες 'εις θέσιν αρμόζουσας μάλλον εις αετούς και γύπα.

Αλλά η θέση αυτή ήταν εκείνη που διατήρησε την ανεξαρτησία και απήλαζε τους Καλαρρυτινούς από τις επιδρομές των Τούρκων. Οι κάτοικοι στην αρχή ήταν ποιμένες, κατερχόμενοι το Χειμώνα στις πεδιάδες της Θεσσαλίας και του Αμβρακικού κόλπου και ζούσαν από την πώληση των κτηνοτροφικών προϊόντων. Αργότερα επεδόθησαν και στο εμπόριο, ιδίως οι μη κτηνοτρόφοι. Το εμπόριο των ακατέργαστων δερμάτων είχε αρκετά προοδεύσει και οι Καλαρρυτινές έφθαναν μέχρι τη Γαλλία. Σημαντική επίσης πρόδοο σημείωσε και η εριοργία, η οποία άρχισε από την κατασκευή ναυτικών ειδών, για να εξελιχθεί σε σημαντική βιοτεχνία, με παραγωγή θαυμασίων τέχνης υφαντών και μάλλινων ειδών.

Ήταν η εποχή που η οικονομική ευρωστία ήταν τόσο αξιοζήλευτη ώστε ο Αλη γάβει χαρακτηριστικά όπ' 'τους Καλαρρυτές υπάρχει ο μικρότερος τόκος και τα ασφαλέστερα δάνεια».

Καλοκαίρι της φύσης και των ανθρώπων. Η ερημιά, σε τούτο τον καιρό στα Τζουμερκοχώρια της Ηπείρου, σπείνεται στα πλακόστρωτα σοκάκια και η ανθρώπινη παρουσία ακουμπά στην πατρώα γη. Γυροφέρνει στα πλατύσκαλα, ανεβαίνει στα διπάτα αρχοντικά, κορυφώνεται στις πλαγιές της Πίνδου και σαν αποκάμει, σταματά στον καφενέ, εκεί κοντά στο δελι για να βιώσει με το τοπίο και το μύθο, τη ζωή του χθες και του σήμερα. Εκεί συναντιούνται οι μαστόροι της πέτρας με τους τεχνίτες του ασημιού, εκεί σμίγουν ο Κρυστάλλης και ο Ζαλοκώστας με τους σημερινούς λαϊκούς ποιητές.

Γράφει ο κ. ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

Οι Καλαρρυτινές ίδρυσαν τον ΙΗ' αιώνα σημαντικούς εμπορικούς οίκους σε πολλές πόλεις της Μεσογείου και ιδίως στη Βενετία, Τεργέστη, Λιβόρνο, Γένοβα, Σαρδηνία, ενώ άνοιξαν εμπορικές σχέσεις με τη Βιέννη, την Κωνσταντινούπολη και τη Μόσχα.

Ο Ρουεβίλλε αναφέρει ότι βρήκε την εποχή εκείνη Καλαρρυτινούς να μιλούν πολλές ξένες γλώσσες και βιβλιοθήκη με πολλά συγγράμματα, γαλλικά, ιταλικά και αρχαία ελληνικά, που αποδεικνύουν την ακμή και τον πολιτισμό της κοινότητας. Δείγμα αυτής της προόδου είναι και τα σωζόμενα σήμερα ερείπια των αρχοντικών οίκων, ως και οι ενεπίγραφτοι μαστραπάδες με τα ωραία τους επιγράμματα.

Ιδιότυπα όμως πρόδοο σημείωσε στους Καλαρρυτές η αργυροχρησσία, η οποία έφθασε σε σπάνιο σημείο καλλιτεχνικής τελειότητας και δεξιοτεχνίας. Στα εργαστήρια κατασκευάστηκαν τα περισσότερα και περιφημότερα καλλιτεχνήματα, οι δε περισσότεροι των σημερινών αργυροχρυσόχων της Ελλάδας είναι Καλαρρυτινές ή κατάγονται από τους Καλαρρυτές.

Κατασκευάζαν δακτυλίδια, περιδέρα, ζώνες, καλαμάρια, σουγιάδες, παλάσκες, κάβες μαχαίριων και γιάταγανών, στολίσματα των κοντακιών και καριοφιλίων, θήκες καπνού, αναθήματα σε εικόνες, επενδύσεις ευαγγελίων και εικόνων, σταυρούς, εξαπτέρυγα, λειψανοθήκες, καντήλια και παντός είδους κομψοτεχνήματα. Πολλοί ήταν πλανόδιοι τεχνίτες και εκαλούντο χρυσοκοί, οι οποίοι διέδωσαν την τέχνη σε όλη την Βαλκανική, τη Μικρά Ασία, την Αίγυπτο, την Ιταλία και την Αυστρία. Την εποχή αυτή μεγαλουργούν οι Δαμύρης, Ποντικής, Διαμάντης, Παπαγεωργίου, Τσιμούρης, Μπάφας.

Ο περιφημός, όμως, αυτός πολιτισμός υπέστη καιρίο πλήγμα. Τον Ιούνιο του 1821, μετά την έκρηξη της επανάστασης, ο Χουροί πασάς, αποσταλείς προς

θαμβος από το απaráμιλλο φυσικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον. Καλαρρυτές και Συρράκο, καρφωμένα διαμάντια στη ράχη της Πίνδου αποτελούν κόσμημα για τη χώρα μας, αετοχώρια, γεφυρώνουν με την ομορφιά τους την ιστορία και την παράδοση του τόπου. Και να φανταστεί κανείς ότι το ελληνικό κράτος "ανακάλυψε" αυτό τον πλούτο, μέσω του ΕΟΤ, μόλις το 1985! Και αυτό μετά από τις άοκνες προσπάθειες των Συνδέσμων Καλαρρυτινών που υπάρχουν στα Γιάννενα, στη Λάρισα και στην Αθήνα.

«Οι ειδικοί του ΕΟΤ» θα μας πει ο πρόεδρος του Συνδέσμου Καλαρρυτινών Αθήνας κ. Σπύρος Φασούλας, "έτριβαν τα μάτια τους με αυτό που πρωτοαντίκρισαν. Άκουγαν για τους Καλαρρυτές, αλλά δεν μπορούσαν να φανταστούν την ομορφιά τους».

Από τότε έγιναν οι σχετικές μελέτες, δημιουργήθηκε Φορέας Ανάπτυξης των Καλαρρυτινών από τους Συνδέσμους και την Κοινότητα, με στόχο την παραγωγική ανάπτυξη (ενίσχυση της παραδοσιακής κτηνοτροφίας-πρότυπο τυροκομείο) και την τουριστική αξιοποίηση, με τη δημιουργία ξενοκένων και μουσείου.

Οι μελέτες έχουν τελειώσει, το πρόγραμμα είναι έτοιμο (πυλός), οι Καλαρρυτινοί ζητούν την υπογραφή της προγραμματικής σύμβασης, μεταβιβάζουν μάλιστα την κυριότητα των κτηρίων στον ΕΟΤ, αυτός όμως αδρανή. Ο κ. Φασούλας όμως είναι κατηγορηματικός: «Δεν θα περιμένουμε τον ΕΟΤ. Είμαστε αποφασισμένοι να προχωρήσουμε μόνοι μας, να βγάλουμε από την σφάνεια τον τόπο μας, να τον αξιοποιήσουμε με σεβασμό και να τον παραδώσουμε στο θαυμασμό Ελλήνων και άλλων επισκεπτών».

Τα Καλοκαίρια οι οποίοι γης Καλαρρυτινοί ανταμώνουν στην Πλατεία του χωριού. Με τα πανηγύρια, με τους χορούς

και τα τραγούδια θα καλωσοριστούν, έτοιμοι να υποδεχθούν φιλόξενοι επίσκεπτες: «Ποτέ κανείς, ο οποίος έρχεται να επισκεπτεί - Κάθισε μαζί μας και πεις ένα ρακί».

τη Ζάκυνθο, τη Χαλκίδα, την Πάτρα, την Αθήνα, τη Ρώμη και τη Νεάπολη. Μετά το τέλος της επανάστασης πολλοί και ιδίως οι πτωχότεροι επανήλθαν στους Καλαρρυτές, δεν μπόρεσαν όμως να επαναφέρουν την παλιά δόξα.

Τέκνα εκλεκτά των Καλαρρυτινών αρκετοί Φίλοι, κι ακόμα οι λόγιοι αδελφοί Παύλος και Μιχαήλ Λάμπροι, Βουδαίος και Μπάφας καθηγητές Πανεπιστημίου, Σπυρίδων Λάμπρος πρωθυπουργός, ενώ και ο Ιωάννης Κωλέτης έλκει την καταγωγή του (εκ μητρός από τους Καλαρρυτίτες). Σήμερα οι Καλαρρυτές είναι διατηρητέος οικισμός. Ο επισκέπτης μένει εκ-

Ευχαριστούμε θερμά τον εξάιρετο συμπατριώτη μας στην Αθήνα, κ. Ευάγγελο Μπακαγιάννη που μας έστειλε αυτό το σημαντικό κείμενο

ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΛΟΝ»

Ο ορθωτής των γυχνών σε ημέρες εθνικών δυστυχιών

Ιστορικός και μεσαιωνοδιδάκτης διεθνούς ακτινοβολίας. Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1851 από γονείς Ηπειρώτες (από το χωριό Καλαρρύτες της Άρτας).

Μετά το τέλος των εγκύκλιων σπουδών του στην Αθήνα, εφοίτησε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1872 συνέχισε τις σπουδές του στο Βερολίνο και Λειψία κι έλαβε το δίπλωμα διδάκτορος της φιλοσοφίας. Συνέχισε όμως να παρακολουθεί πανεπιστημιακά μαθήματα στο Παρίσι, Λονδίνο και Βιέννη και, αφού απέκτησε ευριτότητα και πολυμερή μόρφωση μέσα στα αρχεία και τις βιβλιοθήκες της Δύσεως, ερευνώντας και μελετώντας μέχρι το 1877. Τον κ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΓΚΙΤΖΟΥ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ - ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΑ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ - ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΑ

το 1878 έγινε υφηγητής της Ελληνικής Ιστορίας και γραφονγνώστης (παλαιολογίας), της οποίας πρώτος εισήγαγε στο πανεπιστήμιο Αθηνών την διδασκαλία.

Υπήρξε ως γενικός επιθεωρητής στη Δημοτική παιδεία, έκτακτος και μετά τακτικής καθηγητής του πανεπιστημίου στο μάθημα της Γενικής Ιστορίας, και πρόεδρος του πανεπιστημίου για πολλά χρόνια.

Εκτός της πανεπιστημιακής του δράσεως, ο Λάμπρος είχε διατελέσει κατά το 1908 πρόεδρος του επιστημολογικού συμβουλίου της Μέσης Εκπαίδευσης, γενικός γραμματέας των Ολυμπιακών Αγώνων από το 1901-1918 και πρόεδρος του συνδέσμου των αθλητικών και γυμναστικών συλλόγων. Ακόμη, η δραστηριότητά του επεξεργάστηκε σε δεκάδες φιλολογικές και πατριωτικές οργανώσεις, προς διάδοση των ελληνικών γραμμάτων.

Επίσης, εξελέγη μέλος πολλών ακαδημιών, ινστιτούτων και επιστημονικών συλλόγων του εξωτερικού, τιμήθηκε με πολλά βραβεία και παράσημα ξένων κρατών. Μετέσχε ως μένιμος αντιπρόεδρος του πανεπιστημίου Αθηνών και του κράτους σε διάφορα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα επιστημονικά συνέδρια που έγιναν στη Ρώμη, το Βερολίνο, Κοπεγχάγη και Κάιρο.

Μετά τον εκδοθέντα εθνικό διασπασμό του 1916, προσανατολίζοντας από τον Βασίλη Κωνσταντίνο, ανέλαβε την πρωθυπουργία όπου παρέμεινε για ένα χρόνο και, μετά την απομάκρυνση του Β. Κωνσταντίνου, και την εγκατάσταση της νέας κυβερνήσεως των Ελευθέρων Βενιζέλου, ο Λάμπρος ηχογράφησε σε δική εντύπωση ειδικού δικαστηρίου και το 1918 εξορίστηκε στην Ύδρα και από εκεί στη Σκόπελο. Λόγω των

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΑΜΠΡΟΣ (1851-1919)

80 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ

κακουχιών προσεβλήθη από νεφρίτιδα και πέθανε στην Αθήνα το 1919.

Από μικράς εξεδόχισε κλίση προς την ποίηση και γενικότερα στη λογοτεχνία, παρουσιάζοντας ως συντάκτης του «Παρνασσού». Νεώτερος εδωμόσεως κριτικές μελέτες, λογοτεχνικά έργα, καθώς και μεταφράσεις. Καίτοι δε ουδέποτε συσταστικός έπαισε ασχολούμενος με την λογοτεχνία, όμως από τότε που (το 1872) μετέβη για ευρύτερες σπουδές στην Ευρώπη, αφιερώθηκε αποκλειστικά στις επιστημονικές του μελέτες.

Από τότε αρχίζει και η σοβαρή επιστημονική και γραφονγνώστη (παλαιολογίας), της οποίας πρώτος εισήγαγε στο πανεπιστήμιο Αθηνών την διδασκαλία.

Υπήρξε ως γενικός επιθεωρητής στη Δημοτική παιδεία, έκτακτος και μετά τακτικής καθηγητής του πανεπιστημίου στο μάθημα της Γενικής Ιστορίας, και πρόεδρος του πανεπιστημίου για πολλά χρόνια.

Εκτός της πανεπιστημιακής του δράσεως, ο Λάμπρος είχε διατελέσει κατά το 1908 πρόεδρος του επιστημολογικού συμβουλίου της Μέσης Εκπαίδευσης, γενικός γραμματέας των Ολυμπιακών Αγώνων από το 1901-1918 και πρόεδρος του συνδέσμου των αθλητικών και γυμναστικών συλλόγων. Ακόμη, η δραστηριότητά του επεξεργάστηκε σε δεκάδες φιλολογικές και πατριωτικές οργανώσεις, προς διάδοση των ελληνικών γραμμάτων.

Επίσης, εξελέγη μέλος πολλών ακαδημιών, ινστιτούτων και επιστημονικών συλλόγων του εξωτερικού, τιμήθηκε με πολλά βραβεία και παράσημα ξένων κρατών. Μετέσχε ως μένιμος αντιπρόεδρος του πανεπιστημίου Αθηνών και του κράτους σε διάφορα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα επιστημονικά συνέδρια που έγιναν στη Ρώμη, το Βερολίνο, Κοπεγχάγη και Κάιρο.

Μετά τον εκδοθέντα εθνικό διασπασμό του 1916, προσανατολίζοντας από τον Βασίλη Κωνσταντίνο, ανέλαβε την πρωθυπουργία όπου παρέμεινε για ένα χρόνο και, μετά την απομάκρυνση του Β. Κωνσταντίνου, και την εγκατάσταση της νέας κυβερνήσεως των Ελευθέρων Βενιζέλου, ο Λάμπρος ηχογράφησε σε δική εντύπωση ειδικού δικαστηρίου και το 1918 εξορίστηκε στην Ύδρα και από εκεί στη Σκόπελο. Λόγω των

οποίου εξεδόχισε τους δύο πρώτους τόμους από τους έξι, τους οποίους είχε στη σκέψη του. Οι δύο άλλοι τόμοι εξεδόχισαν

κακουχιών προσεβλήθη από νεφρίτιδα και πέθανε στην Αθήνα το 1919.

Από μικράς εξεδόχισε κλίση προς την ποίηση και γενικότερα στη λογοτεχνία, παρουσιάζοντας ως συντάκτης του «Παρνασσού». Νεώτερος εδωμόσεως κριτικές μελέτες, λογοτεχνικά έργα, καθώς και μεταφράσεις. Καίτοι δε ουδέποτε συσταστικός έπαισε ασχολούμενος με την λογοτεχνία, όμως από τότε που (το 1872) μετέβη για ευρύτερες σπουδές στην Ευρώπη, αφιερώθηκε αποκλειστικά στις επιστημονικές του μελέτες.

Από τότε αρχίζει και η σοβαρή επιστημονική και γραφονγνώστη (παλαιολογίας), της οποίας πρώτος εισήγαγε στο πανεπιστήμιο Αθηνών την διδασκαλία.

Υπήρξε ως γενικός επιθεωρητής στη Δημοτική παιδεία, έκτακτος και μετά τακτικής καθηγητής του πανεπιστημίου στο μάθημα της Γενικής Ιστορίας, και πρόεδρος του πανεπιστημίου για πολλά χρόνια.

Εκτός της πανεπιστημιακής του δράσεως, ο Λάμπρος είχε διατελέσει κατά το 1908 πρόεδρος του επιστημολογικού συμβουλίου της Μέσης Εκπαίδευσης, γενικός γραμματέας των Ολυμπιακών Αγώνων από το 1901-1918 και πρόεδρος του συνδέσμου των αθλητικών και γυμναστικών συλλόγων. Ακόμη, η δραστηριότητά του επεξεργάστηκε σε δεκάδες φιλολογικές και πατριωτικές οργανώσεις, προς διάδοση των ελληνικών γραμμάτων.

Επίσης, εξελέγη μέλος πολλών ακαδημιών, ινστιτούτων και επιστημονικών συλλόγων του εξωτερικού, τιμήθηκε με πολλά βραβεία και παράσημα ξένων κρατών. Μετέσχε ως μένιμος αντιπρόεδρος του πανεπιστημίου Αθηνών και του κράτους σε διάφορα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα επιστημονικά συνέδρια που έγιναν στη Ρώμη, το Βερολίνο, Κοπεγχάγη και Κάιρο.

Μετά τον εκδοθέντα εθνικό διασπασμό του 1916, προσανατολίζοντας από τον Βασίλη Κωνσταντίνο, ανέλαβε την πρωθυπουργία όπου παρέμεινε για ένα χρόνο και, μετά την απομάκρυνση του Β. Κωνσταντίνου, και την εγκατάσταση της νέας κυβερνήσεως των Ελευθέρων Βενιζέλου, ο Λάμπρος ηχογράφησε σε δική εντύπωση ειδικού δικαστηρίου και το 1918 εξορίστηκε στην Ύδρα και από εκεί στη Σκόπελο. Λόγω των

κακουχιών προσεβλήθη από νεφρίτιδα και πέθανε στην Αθήνα το 1919.

Από μικράς εξεδόχισε κλίση προς την ποίηση και γενικότερα στη λογοτεχνία, παρουσιάζοντας ως συντάκτης του «Παρνασσού». Νεώτερος εδωμόσεως κριτικές μελέτες, λογοτεχνικά έργα, καθώς και μεταφράσεις. Καίτοι δε ουδέποτε συσταστικός έπαισε ασχολούμενος με την λογοτεχνία, όμως από τότε που (το 1872) μετέβη για ευρύτερες σπουδές στην Ευρώπη, αφιερώθηκε αποκλειστικά στις επιστημονικές του μελέτες.

Από τότε αρχίζει και η σοβαρή επιστημονική και γραφονγνώστη (παλαιολογίας), της οποίας πρώτος εισήγαγε στο πανεπιστήμιο Αθηνών την διδασκαλία.

Υπήρξε ως γενικός επιθεωρητής στη Δημοτική παιδεία, έκτακτος και μετά τακτικής καθηγητής του πανεπιστημίου στο μάθημα της Γενικής Ιστορίας, και πρόεδρος του πανεπιστημίου για πολλά χρόνια.

Εκτός της πανεπιστημιακής του δράσεως, ο Λάμπρος είχε διατελέσει κατά το 1908 πρόεδρος του επιστημολογικού συμβουλίου της Μέσης Εκπαίδευσης, γενικός γραμματέας των Ολυμπιακών Αγώνων από το 1901-1918 και πρόεδρος του συνδέσμου των αθλητικών και γυμναστικών συλλόγων. Ακόμη, η δραστηριότητά του επεξεργάστηκε σε δεκάδες φιλολογικές και πατριωτικές οργανώσεις, προς διάδοση των ελληνικών γραμμάτων.

Επίσης, εξελέγη μέλος πολλών ακαδημιών, ινστιτούτων και επιστημονικών συλλόγων του εξωτερικού, τιμήθηκε με πολλά βραβεία και παράσημα ξένων κρατών. Μετέσχε ως μένιμος αντιπρόεδρος του πανεπιστημίου Αθηνών και του κράτους σε διάφορα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα επιστημονικά συνέδρια που έγιναν στη Ρώμη, το Βερολίνο, Κοπεγχάγη και Κάιρο.

Μετά τον εκδοθέντα εθνικό διασπασμό του 1916, προσανατολίζοντας από τον Βασίλη Κωνσταντίνο, ανέλαβε την πρωθυπουργία όπου παρέμεινε για ένα χρόνο και, μετά την απομάκρυνση του Β. Κωνσταντίνου, και την εγκατάσταση της νέας κυβερνήσεως των Ελευθέρων Βενιζέλου, ο Λάμπρος ηχογράφησε σε δική εντύπωση ειδικού δικαστηρίου και το 1918 εξορίστηκε στην Ύδρα και από εκεί στη Σκόπελο. Λόγω των

οποίου εξεδόχισε τους δύο πρώτους τόμους από τους έξι, τους οποίους είχε στη σκέψη του. Οι δύο άλλοι τόμοι εξεδόχισαν

κακουχιών προσεβλήθη από νεφρίτιδα και πέθανε στην Αθήνα το 1919.

Από μικράς εξεδόχισε κλίση προς την ποίηση και γενικότερα στη λογοτεχνία, παρουσιάζοντας ως συντάκτης του «Παρνασσού». Νεώτερος εδωμόσεως κριτικές μελέτες, λογοτεχνικά έργα, καθώς και μεταφράσεις. Καίτοι δε ουδέποτε συσταστικός έπαισε ασχολούμενος με την λογοτεχνία, όμως από τότε που (το 1872) μετέβη για ευρύτερες σπουδές στην Ευρώπη, αφιερώθηκε αποκλειστικά στις επιστημονικές του μελέτες.

Από τότε αρχίζει και η σοβαρή επιστημονική και γραφονγνώστη (παλαιολογίας), της οποίας πρώτος εισήγαγε στο πανεπιστήμιο Αθηνών την διδασκαλία.

Υπήρξε ως γενικός επιθεωρητής στη Δημοτική παιδεία, έκτακτος και μετά τακτικής καθηγητής του πανεπιστημίου στο μάθημα της Γενικής Ιστορίας, και πρόεδρος του πανεπιστημίου για πολλά χρόνια.

Εκτός της πανεπιστημιακής του δράσεως, ο Λάμπρος είχε διατελέσει κατά το 1908 πρόεδρος του επιστημολογικού συμβουλίου της Μέσης Εκπαίδευσης, γενικός γραμματέας των Ολυμπιακών Αγώνων από το 1901-1918 και πρόεδρος του συνδέσμου των αθλητικών και γυμναστικών συλλόγων. Ακόμη, η δραστηριότητά του επεξεργάστηκε σε δεκάδες φιλολογικές και πατριωτικές οργανώσεις, προς διάδοση των ελληνικών γραμμάτων.

Επίσης, εξελέγη μέλος πολλών ακαδημιών, ινστιτούτων και επιστημονικών συλλόγων του εξωτερικού, τιμήθηκε με πολλά βραβεία και παράσημα ξένων κρατών. Μετέσχε ως μένιμος αντιπρόεδρος του πανεπιστημίου Αθηνών και του κράτους σε διάφορα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα επιστημονικά συνέδρια που έγιναν στη Ρώμη, το Βερολίνο, Κοπεγχάγη και Κάιρο.

Μετά τον εκδοθέντα εθνικό διασπασμό του 1916, προσανατολίζοντας από τον Βασίλη Κωνσταντίνο, ανέλαβε την πρωθυπουργία όπου παρέμεινε για ένα χρόνο και, μετά την απομάκρυνση του Β. Κωνσταντίνου, και την εγκατάσταση της νέας κυβερνήσεως των Ελευθέρων Βενιζέλου, ο Λάμπρος ηχογράφησε σε δική εντύπωση ειδικού δικαστηρίου και το 1918 εξορίστηκε στην Ύδρα και από εκεί στη Σκόπελο. Λόγω των

οποίου εξεδόχισε τους δύο πρώτους τόμους από τους έξι, τους οποίους είχε στη σκέψη του. Οι δύο άλλοι τόμοι εξεδόχισαν

των για το δημιουργικό τους έργο και που τόσο τίμησαν την Ελληνική Επιστήμη.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μέσα από τα έργα του ξεχώρισα μια διάλεξη που έκανε σε μια επετηρίδα του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» το 1897 με θέμα: «Ονοματολογία της Αττικής και η εις την χώραν επόικηση των Αλβανών» που θα δημοσιευθεί προσεχώς σε συνέχειες στο «Ηπειρωτικό Μέλλον», λόγω της μεγάλης απουσιάστράς της.

ΘΑ ΠΗΓΑΙΝΩ...

Εκεί όπου ροδοδάφνη και χλωρός κισσός ανθεί, όπου λούεται το έαρ εις ξερικούς αρωμάτων, όπου αίρεται το πνεύμα παραδεισένιο αναλλάττον, θα πηγαίνω, με προσμένει η παρθένος η ξανθή.

Εκεί όπου αρμονίας γλυκύς τόνους ανηχεί και το πρῶνόν της άσμα μελωδεί η Φιλόμυλα και εις άνθη καθημένη, κεκρυμμένη υπό φύλλα, θα πηγαίνω, με προσμένει της ψυχής μου η ψυχή.

Εκεί όπου άνθη ραίνει ρόας ρέων χλοερὰ και νοσὰ τα φύλλα φέρουν μικρά θρύμματα αδαμάντων, όπου θάλλουσιν αι λευκαί, υπό την πυκνήν σκιάν των θα πηγαίνω, με προσμένει η ψυχή μου εν χαρὰ.

+ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΑΜΠΡΟΥ

Η ηγετική πνευματική μορφή του 19ου αιώνα σε προσωπικές στιγμές της ζωής του

Ο πολυγραφόδοτος και γονιμότερος των ιστορικών μας της νεότερης Ελλάδος είναι, αναμφίβολα, ο Σπυρίδων Λάμπρος, ο τρίτος γιος του ηπειρωτή Νομισματολόγου, αυτοδιδάκτου, ΠΑΥΛΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ (1819-1887), που δημοσίευσε πολύ ενδιαφέροντες για την εποχή του νομισματολογικές μονογραφίες και κατήγαγε πλούσια συλλογή μεσαιωνικών και νεότερων νομισμάτων.

Ο πρωτότοκος γιος του ΜΙΧΑΗΛ (1841-1902), λόγιος, διέτελε επί 32 χρόνια γραμματέας του φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» και υπήρξε ο πρώτος που έγραψε στην Ελλάδα θεατρική επιθεώρηση, με τον τίτλο «Ελνί» απ' όλα.

Ο δεύτερος γιος του ΙΩΑΝΝΗΣ (1843-1903), επίσης νομισματολόγος, δημοσίευσε αξιόλογες νομισματολογικές μελέτες και συμπληρώσε και επέκτεινε την συλλογή νομισματικής συλλογής του πατέρα του.

Ο μικρότερος από τους τρεις αδελφούς, ο Σπυρίδων, γεννήθηκε στην Κέρκυρα, όπου ο πατέρας του είχε δημιουργήσει έναν αξιόλογο πατριωτικό, αλλά και πατριωτικό περιβάλλον. Η μεγάλη εκτίμησή του πρόσωπο του, αλλά και η στενή φίλη που τους συνέδεε, ωδήγησε τον σπουδαίο Κερκυραίο ιστορικό μας Ανδρέα Μουσταζόλη, τον επίσημο ιστοριογράφο της Ιονίου πολιτείας και εκδότη του περιήμφου περιοδικού «Ελληνογεννησία», να συνδεθεί και πνευματικά με την οικογένεια Λάμπρου, βαπτίζοντας τον μικρό Σπυρίδωνα, που έμελλε να του μοιάσει και να γίνει μεγάλος ιστορικός, μεγαλύτερος και από αυτόν τον ανόδοχο του.

Από πολύ μικρός συνειδητοποίησε την ηρωική του καταγωγή και πάντα τη μνημόνευε τιμητικά, ενώ στο εξώφυλλο μιας νεανικής του συλλογής «προστυπογραφία» Ηπειρώτης. Μόλις διωδεκάχρονος (1862), σημείωνε σ' ένα γράμμα που έστειλε στον πατέρα του: «Ευχαρίστη την επιθυμία εμένα, να ιδώ από μακράν τα βουνά της Ηπεί-

ρου. Βισοτικά ενεδόχην και ανέβην επί του καταστρώματος. Ήμεθα ξεμυθεν της Ηπείρου, της ωραίας και ποθητής μου πατρίδος. Εσχάρην διήτη ήρωϊσθην να ιδώ ταύτην από μακράν και ταύτο χρεωστώ εις την μητέρα, ήτις με εξύμνησεν».

Τρία χρόνια δε ανόρτοτα, στα δεκαπέντε του, συνέθεσε το ποίημά με τίτλο:

«Εις κοραϊσίδα φέρουσιν επί της ταινίας του πύλου της την λέξην Ηπειρώς»

«Είμαι καις και γὰ, αι παρθένες αλλά καις της φιλέτης Ηπείρου, δούλης χώρας καις δουλεύουσας την φίλην πατρίδα του Πύρου δούλην Ελλάδα, θηρών ταίμημας τήν ελπίδα των χωρὰς αμείρου».

Αυτή την μεγάλη αγάπη του προς την Ηπειρο, την περιπάθεια προς την εμπειρία, όπως συνήθιζε να την αποκαλεί, διατήρησε άσβεστη μέχρι την τελευταία του πνοή, στις 23.7.1919. Μία από τις μεγαλύτερες ευκαιρίες για να εκδηλώσει αυτή του την αγάπη, υπήρξε η τοποθέτησή του ως προέδρου της Επιτροπής των Ηπειρωτών, το 1907 και η αποστολή του, εκ μέρους της Ελληνικής Κυβερνήσεως, το 1913 στην Ιταλία, προς ευνοϊκή διευθέτηση του Ηπειρωτικού ζητήματος, οπότε και έγραψε πάμπολα άρθρα και έδωσε πλείστες συνεντεύξεις όχι μόνον στις πιο έγκριτες παλικές εφημερίδες, αλλά και σε έγκυρα γαλλικά, αγγλικά και γερμανικά φύλλα, τονίζοντας τους ιστορικούς και εθνολογικούς λόγους για τους οποίους έπρεπε να συμπεριληφθεί ολόκληρη η Ηπειρος. Τον Οκτώβριο δε του 1913, παρέμεινε στην Ηπειρο, (ως απεσταλμένος της Κυβερνήσεως προς διαβούτιση της εκεί ευρισκομένης διεθνούς επιτροπής) επί δύο μήνες και συγκέντρωσε πλούσιο υλικό για τις Ηπειρωτικές του έρευνες.

Για τον μεγάλο ιστορικό μας Σπυρίδωνα Λάμπρο, τον διάδοχο της παγκοσμίου ιστορικής μελαγχολίας, τον Κωνσταντίνο Παρρηγόπουλο, έχουν γράψει αμέτρητοι Έλληνες και ξένοι ερευνητές - ιστορικοί και θα χρειάζαμσταν σελίδες ολόκληρες για να αναφερθούμε στο σύνθετο έργο του, που έμελλε να γίνει η πιο αξιόλογη συλλογή έργων του, που είναι η πιο αγαπημένη εργασία του.

Γενικά, ο Σπύρος Λάμπρος, ο χαλκέντερος αυτός συγγραφέας, που τα έργα του ξεπερνούν τα 700 - τόμοι ολόκληροι... που (πάνω απ' όλα) χαρακτηρίζονται από την άρτια επιστημονική συγκρότηση και το μεγάλο ερευνητικό πνεύμα, που εξειστέον προς πάσα κατεύθυνση και σε κάθε ζήτημα Βυζαντινολογίας - περισσότερο διακρίνεται από την ενθουσιώδη του αγάπη προς το έργο του, στο οποίο αφιέρωσε επί τόσα χρόνια με ευσυνειδησία, που τιμά τον άνδρα, γιατί πλούτισε την

παρρηγόπουλο, έχουν γράψει αμέτρητοι Έλληνες και ξένοι ερευνητές - ιστορικοί και θα χρειάζαμσταν σελίδες ολόκληρες για να αναφερθούμε στο σύνθετο έργο του.

Από την στήλη αυτή θα παρουσιάσουμε μια προσωπική πτυχή του μεγάλου Ηπειρώτη, που υπήρξε λάτρης του ιδανικού, βαθύς στοχαστής της ζωής και, συγχρόνως, τρυφερός σείζυκος και πατέρας.

Έγραψε, λοιπόν, στις 3 Ιουλίου του 1890 στην τότε νησιώτικη του, από την μεγάλη ιστορική και αριστοκρατική ηρωική οικογένεια των Μπαλαφάνων τα εξής:

«Θέλω εις αυτήν την θερμην προς σε αγάπη, που την αγάπη της πατρίδος, των γονέων και αδελφών εξ ενός και την λατρεία της τιμής και της επιστήμης εξ άλλου να στρίψω τον βίον μου όλον. Σε εξέλεξα συμπατριώτη μου και συναπληθύνεις με και εύχου να αποδέσμις κατά τον θάνατόν μου εις το μέτωπον ακηλίδωτον τον τελευταίον σου ασπασμόν».

Οι δύο αγαπημένοι του κόρες Χαρίκλεια και Λίνα δεν υπερέβαν σε προσφορά και πατριωτισμό. Η Λίνα δε υπήρξε βοηθός και συνεργάτης στις επιστημονικές του εργασίες, την οποία ο πατέρας της αποκαλούσε τρυφερά και παρήγορον συνοδό τον πρεσβύτερο πατέρα εν τω μικρῷς ημεραις...».

Η τρυφερή αυτή κόρη δεν είναι άλλη από την πρώτη Ελληνίδα βουλευτή, (εξελέγη για πρώτη φορά βουλευτής Αθηνών στις 19.2.1956, με την Ε.Ρ.Ε.) αείνων στη ΛΙΝΑ ΤΣΑΛΔΑΡΗ, σύζυγο του αείμνηστου επίσης Πρωθυπουργού Παναγιώτη Τσαλδάρη.

Η καταξιωμένη με πολλά παράσημα και τιμητικές διακρίσεις ηρωίστριας, μεταξύ των οποίων τον «Ανώτερο Ταξίδιο Επαιούς», διέτελεσε κατ' επανάληψη υπουργός και μετέσχε στις Γεν. Συνελεύσεις των Ηνωμένων Εθνών το 1955 και 1958, ενώ

Λάδι στο Λυχνάρι

Οι πρόσφατοι κρίκοι της αλυσίδας αγάπης και τα καινούρια φτερά για το Σύνδεσμο και την εφημερίδα μας είναι:

- Τρεις χιλιάδες (3000 δρχ) ο κ. Ιωάννης Ρούκης που διαμένει στο Μαχαίρα - Αιτ/νίας
- Δύο χιλιάδες πεντακόσιες (2500 δρχ) ο Κων/νος Ρούκης που διαμένει στο Μαχαίρα - Αιτ/νίας
- Τρεις χιλιάδες (3000 δρχ) η κ. Τζένη Κρικιώνη που διαμένει στα Γιάννινα
- Πέντε χιλιάδες (5000 δρχ) ο κ. Πέτρος Δημοσθένους δικηγόρος που διαμένει στα Γιάννινα
- Πέντε χιλιάδες (5000 δρχ) ο κ. Βασίλειος Στάμος, που διαμένει στην Αθήνα
- Δέκα χιλιάδες (10000 δρχ) η κ. Πολυτίμη Σιάμου Ταμπάκη, που διαμένει στη Θεσσαλονίκη
- Δέκα χιλιάδες (10000 δρχ) η κ. Θέλιμα Ζαρίμπα του Γεωργίου που διαμένει στα Γιάννινα.
- Πέντε χιλιάδες (5000 δρχ) ο κ. Ιωάννης Κατέρης, που διαμένει στη Λάρισα
- Πέντε χιλιάδες χιλιάδες (5000 δρχ) ο κ. Χριστόφορος Μπελλάλης που διαμένει στη Λάρισα.
- Πέντε χιλιάδες (5000 δρχ) ο κ. Σπύρος Μπελλάλης, που διαμένει στη Λάρισα.
- Τρεις χιλιάδες (3000 δρχ) ο Κων/νος Σαββίδης, Θεολόγος, που διαμένει στην Καλαμάτα
- Τριάντα δολάρια η κ. Λιλιά Μπίτα - Ζολέρ, που διαμένει στις ΗΠΑ στη μνήμη του Πολυαγαπημένου της αδελφου αειμνήστου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑΡΙΜΠΑ
- Πέντε χιλιάδες (5000 δρχ) η κ. Χαρίκλεια Λεπενιώτη Μπίζου που διαμένει στη Λάρισα.
- Τρεις χιλιάδες (3000 δρχ) η κ. Ευθερία Μπίζου που διαμένει στα Γιάννινα.
- Πέντε χιλιάδες (5000 δρχ) η κ. Τούλα Μπλόλου που διαμένει στα Γιάννινα
- Δέκα χιλιάδες (10000 δρχ) ο κ. Γεώργιος και η κ. Γκόλφω Κρανιώτη, που διαμένουν στην Άρτα.

ΓΙΑ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

- Δύο χιλιάδες (2000 δρχ) ο Κων/νος Ρούκης που διαμένει στο Μαχαίρα - Αιτ/νίας

ΓΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΙΜΗΣ ΣΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟ ΘΕΟΔΩΡΟ ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗ

- Δεκαπέντε χιλιάδες (15000 δρχ) ο κ. Βασίλειος Αρλέτος που διαμένει στα Γιάννινα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Η κ. Όλγα Αντωνίου - Μπόρου γέννησε κορίσκι στην Περαχώρα - Τυρνάβου
- Η κ. Ευδοξία Μπαρμπούτη - Καμήλα γέννησε κορίσκι στην Αλεξανδρούπολη.
- Ο Σύνδεσμός μας εύχεται να ζήσουν ευτυχισμένα και χαρούμενα

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

- Ο κ. Κων/νος Μπακαγιάννης του Σωτ. από το Σουκούριο Λαρίσης με την κ. Όλγα Φασούλα του Γεωργ. από τη Λάρισα
- Ο κ. Πάνος Φασούλας του Χρ. από τη Φαρκαδόνα, με την κ. Βούλα Μπακαγιάννη του Σωτ. από το Σουκούριο Λαρίσης.
- Ο κ. Χριστόφορος Αρλέτος του Θεοδ. από τον Τύρναβο με την κ. Ιωάννα Κατσανούλα του Χρήστου.

Ο Σύνδεσμός μας τους εύχεται καλά Στέφανα

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Η Ελένη Γκατζόνια 95 ετών στα Νάματα Λαρίσης
- Ο Αριστοτέλης - Αριστείδης Αναστασίου 94 ετών στη Λάρισα
- Η Όλγα Γκατζόνια συζ. Γεωργίου 57 ετών Νάματα Λαρίσης
- Ο Γεώργιος Μουσαφίρης 58 ετών στα Γιάννινα.

(Για τον θάνατο και άδικο θάνατο του αγαπητού συμπατριώτη μας περισσότερα στο επόμενο φύλλο μας).

Ο Σύνδεσμός μας εκφράζει τα συλλυπητήρια στους οικείους και τους συγγενείς των αειμνήστων συμπατριωτών μας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Από το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Ιερού Ενοριακού Ναού Αγίου Νικολάου Καλαρρυτών, ανακοινώνεται, ότι προσέφεραν για τις ανάγκες του ιερού Ναού διάφορα ποσά, οι παρακάτω συμπατριώτες μας:

1. Ο κ. Αλέξανδρος Σακαβίτης, από Καλαρρύτες και ο γιος του Σωτήρης, από Αθήνα, προσέφεραν το ποσό των 20.000 δρχ. αντί στεφάνου στη μνήμη του αδελφού και θείου Δημητρίου Σακαβίτη
2. Η κ. Σιάμου - Ταμπάκη Πολυτίμη, από τη Θε/κη προσέφερε το ποσό των 15.000 δρχ. στη μνήμη των γονέων της Γεωργίου Αθαν. Σιάμου και Αγγελικής Γιάκου.
3. Η κ. Τσόκα Αικατερίνη, από Περαχώρα Τυρνάβου προσέφερε το ποσό των 25000 δρχ. στη μνήμη του συζύγου της Κων/νου Τσόκα.

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΣΜΟΣ

ΧΟΡΤΟΝΟΜΗΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Από τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Χορτονομής Καλαρρυτών, καλούνται όλα τα μέλη του Συνεταιρισμού και οι ιδιοκτήτες των χωραφιών, που βρίσκονται στις ιδιοκτητικές περιοχές «ΛΙΒΑΔΙ» «ΣΕΛΙΣΤΗ» και «ΠΟΥΛΙΑΝΑ» να υποβάλουν συμπληρωμένες τις σχετικές έντυπες δηλώσεις και εντολή πληρεξουσιότητας στον Πρόεδρο του Συνεταιρισμού Καλαρρυτών κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΜΑΝΤΑΣΙΝΗ (οδός Αβέρωφ 61 τηλ. 39925) ή στον Γραμματέα που Συν/σμού κ. ΚΩΝ/ΝΟ ΚΩΣΤΑΚΗ (Καλαρρύτες τηλ. 0659-61707) προκειμένου να αναγνωριστούν οι τίτλοι κυρι

⇒ Η τοιχοποιία στα ΒΔ στο Λιβαδιό, την με τόση σοφία και επιμέλεια έκτισαν οι προγονοί μας για να προστατεύσουν τις ιδιόκτητες εκτάσεις από τα ζώα που βοσκούν στις κτηνοτροφικές περιοχές έχει υποστεί σοβαρές φθορές τόσο από την πολυκαρία, όσο και από ανθρώπινες επεμβάσεις ατόμων, που δεν σέβονται τίποτε και που θα επιθυμούσαν ασφαλώς να μετατρέψουν και τις αυλές των σπιτιών μας σε βοσκοτόπους.

Και αντί η Κοινοτική αρχή να κάνει το καθήκον της αδιαφορεί και κωφεύει, συστηματικά, όπως το ίδιο κάνει για τις συνεχείς πολεοδομικές παραβάσεις που γίνονται στους ιστορικούς Καλαρρυτίες και θα αλλοιώσουν σιγά σιγά το παραδοσιακό χρώμα του χωριού μας.

⇒ Πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαΐου 1999 στα Ιωάννινα και στο Κέντρο «ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ» η ετήσια ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ του ΑΤΥΠΟΥ ΦΟΡΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ, με θέματα ημερήσιας διάταξης τα παρακάτω:

1. Οικονομικά του Φορέα
2. Αναπτυξιακή Εταιρεία Καλαρρυτιών ΑΕ Πορεία Έρχων - Οικονομικά.
3. Άτυπη Επιτροπή Εράνου Συντήρησης Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Καλαρρυτιών - Οικονομική Κατάσταση (Το θέμα αυτό δεν συζητήθηκε κατόπιν ανυπόστασης

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

όλων των μελών του Φορέα).

4. Προτάσεις.

Είναι απορίας άξιον, ότι θέματα σοβαρά τα οποία επί σειρά ετών ταλαιπωρούν το χωριό μας, και έχουν δυσμενείς συνέπειες, στην ομόνοια, σύμπνοια, και πρόοδο του χωριού μας, δεν έρχονται προς συζήτηση στο Φορέα, προφανώς για μη διαταραχθούν τα λιμνάζοντα νερά και να μην αποκαλυφθούν οι φορείς αυτής της κακαοδαιμονίας, που έχουν ποινικοποιήσει και τη ζωή ακόμη του φιλήσυχου χωριού μας. Πρέπει να γνωρίζουν όλοι όσοι έχουν την ευθύνη των κοινών στους Καλαρρυτίες, ότι όταν μια πληγή την αφήνουμε να πνορροεί, θα έλθει η ώρα που θα κακοφορμίσει, με όλες τις δυσμενείς συνέπειες για τον ασθενή.

⇒ **Αναπτυξιακή Εταιρεία Καλαρρυτιών ΑΕ** μια Εταιρεία που συστάθηκε με φιλόδοξες προοπτικές για την ανάπτυξη του χωριού και που στα χρόνια, που πέρασαν περιέπεσε σε αφάνεια και δεν απέδωσε κανένα συγκεκριμένο έργο.

Και ασφαλώς για την εικόνα της αυτή ευθύνονται,

τόσο τα διοικητικά συμβούλια που την διοίκουν μέχρι σήμερα, που δεν δραστηριοποιήθηκαν όσο έπρεπε, όσο και η Πολιτεία, που δεν την αντιμετώπισε με τη δέουσα προσοχή.

Ας γίνουμε όμως περισσότερο συγκεκριμένοι:

Οι ισολογισμοί της Εταιρείας των ετών 1997 και 1998 που δημοσιεύθηκαν στις Γιαννιώτικες εφημερίδες, ενώ δεν παρουσίαζαν κανένα έργο στο χωριό μας, απεικόνιζαν ανάγλυφα την τραχιά οικονομική της κατάσταση.

Ισολογισμός 31ης Δεκεμβρίου 1997: Χρέη Εταιρείας δρχ. 2.135.584

Ισολογισμός 31ης Δεκεμβρίου 1998: Χρέη Εταιρείας δρχ. 4.011.284

Ας δούμε όμως συνοπτικά μερικές μόνο από τις δαπάνες της Αναπτυξιακής Εταιρείας, που προέρχονται από σχετικό δελτίο της.

Σε δικηγόρους 550.500 δρχ.

Σε συμβολαιογράφους 358.000 δρχ.

Σε λογιστές 500.000 δρχ.

Σε εφημερίδες 855.506 (για δημοσίευση ισολογισμού κ.λ.π.)

Σε άλλες λειτουργικές δαπάνες 854.054 δρχ.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι ξοδεύτηκε το μετοχικό της κεφάλαιο σε ρευστό, που ανήρχετο σε 1.816.000 δρχ. και οι τόκοι του κεφαλαίου εξ 730.000 δρχ.

⇒ 45.000.000 δρχ. έχουν ξοδευτεί μέχρι σήμερα για τον Κοινοτικό ξενώνα (παλαιό σχολείο) και ακόμη δεν μπορεί να στεγάσει αξιοπρεπώς επισκέπτες του χωριού μας, που επιθυμούν να μείνουν ένα ή περισσότερα βράδια στο χωριό. Δεν μπορούμε βέβαια να παρασιωπήσουμε το γεγονός, ότι η στέγη του επισκευάστηκε, τρεις φορές και ξοδεύτηκαν αρκετά χρήματα για αυτό και ακόμη σιτάζει.

Η πρόταση που έγινε στη Γενική Συνέλευση του φορέα να αναλάβει τον ξενώνα ιδιώτης και να ξοδέψει αυτός, όσα χρήματα χρειάζονται για τη διαμόρφωση του, κρίνεται ανεδαφική και ανεφάρμοστη. Το σωστό είναι, η Κοινοτική Αρχή να κάνει σύντομα όλες τις απαραίτητες εργασίες και μετά με πλειοδοτική δημοπρασία να τον μισθώσει σε ιδιώτη, για να μπορέσει να λειτουργήσει ομαλά και προς όφελος του χωριού μας.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΚΑΙ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ "ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ"

Υπηρετούν τη γνήσια παράδοση με πίστη και δυναμισμό

Βραδιά Ελληνικών παραδοσιακών χορών απ' όλη την Ελλάδα οργάνωσε με εξαιρετική επιτυχία στις 23 Μαΐου στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών ο πατριωτικός Σύνδεσμος Καλαρρυτιών «Η Πίνδος» και τα χορευτικά του τμήματα.

Τριακόσιοι και πλέον νέοι και νέες, με πίστη και δυναμισμό στη γνήσια Καλαρρυτινή και Εθνική μουσική και χορευτική μας παράδοση και κάτω από τις οδηγίες των εκλεκτών χοροδιδασκάλων κ.κ. Ευαγγέλου Γούσια και Γ.

Παπαχριστοδούλου, χάρισαν επί δυόμιση ώρες ανεπανάληπτες στιγμές στους εκατοντάδες θεατές της κατάμεστης αίθουσας του Πνευματικού Κέντρου.

Οι τέλειες και ακριβείς χορευτικές κινήσεις τόσο των παιδικών τμημάτων όσο και των τμημάτων των εφήβων οι φαντασμαγορικές στολές με την ποικιλία των χρωμάτων και η εκπληκτική μουσική πανδαισία, των οκτώ μουσικών, δημιούργησαν κλίμα χαράς και ενθουσιασμού, αλλά και επιδοκιμασίας και αναγνώρισης του μεγάλου έρ-

Οι λεβεντόκορμοι νέοι του Χορευτικού μας Ομίλου στη λήξη της εκδήλωσης

γου που επιτελεί ο Πατριωτικός Σύνδεσμος Καλαρρυτιών «Η ΠΙΝΔΟΣ».

Οι λυγρόκορμοι νέοι και νέες των χορευτικών Τμημάτων του Συνδέσμου χόρεψαν με άφογο τρόπο ογδόντα τρείς (83) χορούς από όλη την Ελ-

λάδα και ειδικά από τις περιοχές της Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ανατολικής Ρωμυλίας, Νησιών, Αιγαίου και Μικράς Ασίας, Βορείου Ηπείρου, Κέρκυρας, Πωγωνίου, Ζαγορίου και Καλαρρυτιών, το δε Πολυφωνικό Συγκρότημα του Πολιτιστικού Κέντρου Εργαζομένων του ΟΤΕ Ιωαννίνων λάμπρυνε με την εκπληκτική παρουσία του την όμορφη εκδήλωση.

Η θεσπέσια Καλαρρυτινή βραδιά, έδειξε για μια ακόμη φορά το μεγάλο και αθόρυβο έργο που επιτελεί ο Πατριωτικός Σύνδεσμος Καλαρρυτιών «Η

ΠΙΝΔΟΣ» στον τομέα της γνήσιας και ανόθευτης Ελληνικής μας παράδοσης, που καταξιώνεται κάθε φορά με τις επιτυχίες εμφάνισεις του τόσο στην Ελλάδα όσο και στο Εξωτερικό.

Μπορεί βέβαια η αναγνώριση της μιας ημέρας από Υπηρεσιακούς και κρατικούς παράγοντες να είναι καλή.

Δεν φτάνει όμως αυτή. Χρειάζεται η πολιτεία να σκύψει με ενδιαφέρον στα προβλήματα και τις ανάγκες των Συλλόγων που επιτελούν πραγματικό έργο και να ενισχύσει ηθικά και προπαντός υλικά τις Εθνοφελείς πρωτοβουλίες τους.

Η Α. Θ. Παναγιώτης, ο Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικός Πατριάρχης ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ Α'

Είς ανάμνησιν της επίσκεψής της Α.Θ. Παναγιώτης του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου Α' εις την Εκκλησίαν της Ελλάδος 20 Μαΐου - 5 Ιουνίου 1999

